

LXXI. FEJEZETI INDOKOLÁS

A Nyugdíjbiztosítási Alap 2007. évi költségvetésének végrehajtása

I. A Nyugdíjbiztosítási Alap költségvetése egyenlegének alakulása, feltételrendszerének értékelése

A Magyar Köztársaság 2007. évi költségvetéséről szóló 2006. évi CXXVII. törvény a Nyugdíjbiztosítási Alap bevételi és kiadási főösszegét 2 564 685,0 millió forintban, „0” egyenleggel határozta meg.

A Nyugdíjbiztosítási Alap a 2007. évet 206,8 millió forint bevételi többlettel zárta, amely 2 642 685,9 millió forint bevételi és 2 642 479,1 millió forint kiadási főösszeg mellett valósult meg.

A bevételek és a kiadások egyaránt 3 %-kal, megközelítőleg 78 milliárd forinttal haladták meg az előirányzatot, tehát a költségvetés lényegében egyensúlyban volt. A bevételi többlet döntő részben a járulékbvételekből és a különböző jogcímenen járó hozzájárulásokból realizálódott. A kiadási többlet pedig alapvetően a nyugdíjkiadásoknál valósult meg. Vagyis a tervezettnél nagyobb járulékbvételek megteremtették a fedezetét az előirányzottnál nagyobb ár- és bérnövekedés miatt indokoltá vált novemberi kiegészítő nyugdíjemelésnek.

A bevételi előirányzat meghatározása során döntő szerepet játszott a járulékmértékek, illetve a járulékköteles jövedelmek tervezett alakulása. A foglalkoztató által fizetendő nyugdíjbiztosítási járulék mértéke a 2006. évi 18 %-ról, 3 %-ponttal, 21 %-ra növekedett. Az egyéni járulékok mértékében nem következett be változás, a biztosított által fizetendő nyugdíjjárulék mértéke a kizárólag a társadalombiztosítási nyugdíjrendszer hatálya alá tartozó biztosított esetében: 8,5 százalék, a magánnyugdíj-pénztári tagok esetében pedig 0,5 százalék. A nyugdíjjárulék-fizetési kötelezettség felső határa (járulékp plafon) az előző évi 17 330 forint/nap összegről 18 490 forint/nap összegre emelkedett.

A járulékbvéveteli előirányzatok 2007. évi tervezése **6,6 %-os bruttó keresettömeg növekedésre épült**. Így, **előirányzati szinten** az APEH-től érkező **munkáltatói és biztosított járulékok összege** – a járulékmérték változás, a bruttó keresettömeg növekedés, valamint a járulékalap bővülés (minimum járulékalap) együttes hatására – **20,3 %-kal magasabb a bázisidőszaki várható teljesítésnél**. A 2007. évi tényadat ugyanakkor – ennél nagyobb mértékben – 24,3 %-kal haladja meg az előző évi tényleges teljesítés összegét. (Ez utóbbiban megjelenik a járulékmérték változás hatása is.)

A KSH jelentése szerint 2007-ben – a foglalkoztatottak számának 0,1 %-os csökkenése és a bruttó átlagkereset 8,0 %-os növekedése mellett – **a**

nemzetgazdasági bruttó keresettömeg tényleges növekedése a tervezettnél 1,3 %-ponttal magasabb, **7,9 %-os volt.**

Az ***előirányzathoz viszonyítva*** – az APEH-től érkező munkáltatói és biztosított járulékbevételeknél – 3,8 %-os, 65,5 milliárd forint összegű túlteljesülés mutatkozik. Ebben szerepet játszott a bruttó keresettömeg tervezettnél nagyobb mértékű növekedése. Növelte a járulékbevételeket a minimális járulékfizetési kötelezettség előírása, továbbá az, hogy 2007-től a nyugdíjas foglalkoztatás után egyéni járulékot (8,5 %) is fizetni kellett (2007. előtt csak a munkáltató fizetett járulékot a nyugdíjas foglalkoztatás után). Emellett a bázisidőszaki tényleges teljesítés 6,2 milliárd forinttal haladta meg a tervezés bázisául szolgáló várható értéket. A túlteljesüléshez feltételezhetően hozzájárult a járulékfizetési fegyelem javulása is. (Az APEH adatszolgáltatása szerint: 2006-ban 41,0 milliárd forint, 2007-ben pedig 49,9 milliárd forint volt a behajtásból származó járulékbevétel.)

Az ***ellátási kiadások*** tervezett előirányzata – a jogszabályi előírásoknak megfelelően, a nettó átlagkereset 1,7 %-os és a fogyasztói ár 6,2 %-os tervezett növekedését figyelembe véve – tartalmazta a januári 4,0 %-os nyugdíjemelés többletkiadásait, valamint ezen felül a 2007. évi korrekciós emelések és az automatizmusok hatásának fedezetét, illetve új kiadásként az Egészségbiztosítási Alapból átkerülő korhatár alatti III. csoportos rokkantak és az ezen alapuló hozzátartozói ellátások összegeit. Ez utóbbi ellátások fedezetét – bevételi oldalon – az Egészségbiztosítási Alap pénzeszköz-átadással biztosította.

A novemberi, 2,4 %-os kiegészítő nyugdíjemelésre a nettó átlagkereset és a nyugdíjas fogyasztói árindex éves várható alakulása alapján került sor. A novemberi kiegészítő emelésből adódó kiadás-növekedés éves szinten megközelítőleg 58,5 milliárd forintot tett ki.

II. A Nyugdíjbiztosítási Alap bevételeinek, kiadásainak teljesítése

A 2007. év során mind a bevételek, mind a kiadások 3,0 %-kal haladták meg az előirányzatot, így – 206,8 millió forint bevételi többlet mellett – lényegében egyensúlyi költségvetés valósult meg.

millió forint

Megnevezés	2006. évi teljesítés	2006. évi korrigált teljesítés*	2007. évi előirányzat	2007. évi teljesítés	2007. évi telj. az előir. %-ában	2007. évi telj. a korr. 2006. évi telj. %-ában
Bevételi főösszeg	2 093 596,4	2 369 214,7	2 564 685,0	2 642 685,9	103,0	111,5
Kiadási főösszeg	2 113 095,3	2 388 713,6	2 564 685,0	2 642 479,1	103,0	110,6
Egyenleg	-19 498,9	-19 498,9	0,0	206,8		

* A bázist - a reális összehasonlítás megvalósítása érdekében - korrigáltuk az előző évben még az E. Alap költségvetésében szereplő III. csoportú korhatár alatti rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíj, hozzátartozói ellátások, 13. havi nyugdíj, valamint ezek postaköltsége és egyéb kiadásai, illetve mindezek megtérítései 2006. évi összegével.)

Az előző évi korrigált teljesítéshez viszonyítva a bevételi főösszeg 11,5 %-kal, a kiadási főösszeg pedig 10,6 %-kal nőtt.

2007-ben az összes kiadást finanszírozták a bevételek, míg az előző évben 19,5 milliárd forint hiány is keletkezett.

II. 1. A Nyugdíjbiztosítási Alap bevételeinek teljesítése

A Nyugdíjbiztosítási Alap 2007. évi bevételi főösszege 2 642 685,9 millió forint, mely 3 %-kal meghaladja az előirányzatot.

A Nyugdíjbiztosítási Alap bevételei alapvetően három forrásból származtak: a járulékbévételek és hozzájárulások tették ki az összes bevétel 70,3 %-át, a különböző jogcímenek alapuló központi költségvetési hozzájárulások aránya 18,3 % volt, míg az Egészségbiztosítási Alaptól átvett pénzeszközé 10,9 %. A tárgyév megelőző évben (a korrigált bevételek miatt) ez az arány 63,2 %, 24,7 %, illetve 11,6 % volt, vagyis a tárgyévben – az összes bevételen belül – a járulékbévételek és hozzájárulások aránya 7,1 %-ponttal nőtt, míg a központi költségvetési hozzájárulások aránya 6,4 %-ponttal, az E. Alaptól átvett pénzeszközé pedig 0,7 %-ponttal csökkent.

A járulékbévételek és hozzájárulások 1 856 562,3 millió forintos összege 4,3 %-kal magasabb az előirányzatnál, és 24,0 %-kal haladja meg a 2006. évi teljesítést.

II. 1. 1. APEH-től érkező munkáltatói és biztosított járulékok

A járulékbévételek és hozzájárulások meghatározó részét képezi az APEH-től érkező munkáltatói és biztosított járulékok együttes 1 801 401,9 millió forint

összege, amely 65 452,8 millió forinttal, 3,8 %-kal magasabb az előirányzatnál, és 24,3 %-kal haladja meg az előző évi teljesítést.

Az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet 114.§ (8) bekezdésében foglaltak szerint: a munkáltatók által a Nyugdíjbiztosítási Alap APEH-nál vezetett számlájára járulék címén átutalt bevételeket – az egyes járulékelemek (járulékjogcímek) között a Nyugdíjbiztosítási Alapot kezelő Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság (ONYF) havonta, a mindenkori bevallott kötelezettség arányában – osztja meg. Az így elszámolt, járulék jogcímenkénti összegeket az éves járulék elszámolás keretében, a halmozott éves bevallás arányában korrigálni kell. A Nyugdíjbiztosítási Alap számlájára naponta érkező (jogcímre, ill. kiemelt előirányzatra meg nem bontott) járulékbevétel a jogszabályban meghatározottak szerint (a bevallások APEH által közölt végleges összegei alapján) került megbontásra. A következő táblázatokban a járulékbevételek – járulék jogcímenkénti – összegei az e metodika szerint történt megosztásból származnak. Az adatokból megállapítható, hogy az egyes járulék jogcímek 2007. évi teljesítésének alakulása a gazdasági folyamatokkal (bruttó átlagkereset és a létszám alakulása, stb.) és a járulék mértékének változásával nem indokolható tendenciát mutat. Az előirányzathoz képest mutatkozó eltérések feltárása későbbi szakmai vizsgálat tárgya lehet.

Munkáltatói nyugdíjbiztosítási járulék

millió forint

Megnevezés (járulék jogcímek)	2006. évi teljesítés	2007. évi előirányzat	2007. évi teljesítés	2007. évi telj. a törv. előir. %- ában	2007. évi telj. a 2006. évi %- ában
<i>Munkáltatói nyugdíjbiztosítási járulék összesen</i>	1 205 654,2	1 476 051,6	1 526 735,7	103,4	126,6
Nyugdíjbizt. járulékbév. kötségvetési szervektől	284 432,1	443 643,4	404 471,2	91,2	142,2
Nyugdíjbizt. járulékbév. vállalkozásoktól	808 294,8	900 899,1	977 622,8	108,5	120,9
Nyugdíjbizt. járulékbév. non-profit szervezetektől	30 931,6	45 588,7	51 729,3	113,5	167,2
Egyéni vállalkozók nyugdíjbizt. járuléka	66 611,6	66 859,3	67 435,2	100,9	101,2
<i>Egyéni vállalkozók foglalkoztatottai után fiz. nyd.bizt. jár.</i>	<i>25 558,8</i>	<i>27 119,7</i>	<i>29 879,0</i>	<i>110,2</i>	<i>116,9</i>
<i>Egyéni vállalkozók saját jogon fizetett nyugdíjbizt. járuléka</i>	<i>41 052,8</i>	<i>39 739,6</i>	<i>37 556,2</i>	<i>94,5</i>	<i>91,5</i>
Álláskeresési ellátás után fizetett nyugdíjbiztosítási járulék	10 366,8	14 653,4	15 382,7	105,0	148,4
Egyes szociális ellátások után fizetett nyugdíjbiztosítási járulék	316,7	2 318,0	3 072,5	132,5	970,2
Start-kártyával rendelkező biztosítottak nyugdíjbizt. járuléka	3 031,2	622,3	3 566,4	573,1	117,7
EKHO-val teljesített nyugdíjbiztosítási járulék	1 430,5	556,7	3 416,9	613,8	238,9
Felszolgálati díj után fizetett nyugdíjbiztosítási járulék (15%)	238,9	910,7	38,7	4,2	16,2

Biztosított által fizetett egyéni nyugdíj járulék

millió forint

Megnevezés (járulék jogcíme)	2006. évi teljesítés	2007. évi előirányzat	2007. évi teljesítés	2007. évi telj. a törv. előir. %- ában	2007. évi telj. a 2006. évi %- ában
<i>Biztosított által fizetett (8,5 %) nyugdíj jár. össz.</i>	226 210,4	241 027,4	255 347,8	105,9	112,9
Foglalkoztatottak nyugdíj járuléka	207 709,2	221 204,3	237 175,4	107,2	114,2
Egyéni vállalkozók saját jogon fizetett nyugdíj- járuléka	8 774,5	11 502,8	10 515,1	91,4	119,8
Álláskeresési ellátás után fizetett nyugdíj járulék	2 754,5	3 093,8	3 392,0	109,6	123,1
Egyes szociális ellátások után fizetett nyugdíj járulék	6 617,2	5 165,5	3 777,3	73,1	57,1
EKHO-val teljesített nyugdíj járulék	355,0	61,0	488,0	800,0	137,5

Magán-nyugdíjpénztári tag által fizetett egyéni nyugdíj járulék

millió forint

Megnevezés (járulék jogcíme)	2006. évi teljesítés	2007. évi előirányzat	2007. évi teljesítés	2007. évi telj. a törv. előir. %- ában	2007. évi telj. a 2006. évi %- ában
<i>Magán-nyugdíjpénztári tag által fizetett (0,5 %) nyugdíj járulék összesen</i>	17 394,0	18 870,1	19 318,4	102,4	111,1
Foglalkoztatottak nyugdíj járuléka	16 056,0	17 615,9	18 614,2	105,7	115,9
Egyéni vállalkozók saját jogon fizetett nyugdíj- járuléka	173,2	511,1	238,8	46,7	137,9
Álláskeresési ellátás után fizetett nyugdíj járulék	126,0	166,8	177,1	106,2	140,6
Egyes szociális ellátások után fizetett nyugdíj járulék	396,0	561,8	264,2	47,0	66,7
EKHO-val teljesített nyugdíj járulék	642,8	14,5	24,1	166,2	3,7

II. 1. 2. Magán-nyugdíjpénztárak átutalásai

Megnevezés	2006. évi teljesítés	2007. évi törv. előir.	2007. évi teljesítés	millió forint	
				2007. évi telj. a törv. előir. %-ában	2007. évi telj. a 2006. évi %-ában
Magán-nyugdíjpénztárak átutalásai össz.	4 104,6	1 156,3	8 015,5	693,2	195,3
- Rokkantsági nyugellátás	2 219,9	683,4	3 065,6	446,6	138,1
- Pénztártagok visszalépéséből szárm. bev.	1 884,7	472,9	4 949,9	1046,7	262,6

A magán-nyugdíjpénztárak átutalásainak összege 8 015,5 millió forint, amely az 1 156,3 millió forint előirányzatnak csaknem hétszerese, és kétszerese az előző évi teljesítésnek. E bevételek egyrészt a rokkantsági nyugellátásra való jogosultsággal összefüggésben történő visszalépések, másrészt a Magánnyugdíjról és a magán-nyugdíjpénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény 123. §-ának (6) bekezdésében foglaltak alapján, saját elhatározásból történő visszalépések miatti átutalásokból származnak. A rokkantság miatt visszalépők száma 6 338 fő volt, amely 1 481 fővel kevesebb az előző évinél. Ezen a jogcímen 3 065,6 millió forint volt a bevétel, amely 38,1 %-kal haladja meg az előző évi teljesítést. A saját elhatározásból visszalépők száma 4 889 fő, 1 844 fővel kevesebb, mint az előző évi. Ezen a jogcímen 4 949,9 millió forint átutalás történt, amely több mint két és félszerese a 2006. évi évinek.

II. 1. 3. Egyéb járulékok és hozzájárulások

millió forint

Megnevezés	2006. évi teljesítés	2007. évi törv. mód. előír.	2007. évi teljesítés	2007. évi telj. a mód. előír. %-ában	2007. évi telj. a 2006. évi %-ában
Egyéb járulékok és hozzájárulások összesen	35 468,6	35 852,8	38 776,0	108,2	109,3
Megállapodás alapján fizetők járulékai*	1 853,5	2 200,0	1 612,3	73,3	87,0
Közteherjegy után befolyt járulék	1 781,7	2 100,0	2 470,6	117,6	138,7
Fegyveres testületek kedvezm. nyugell. kiadásaihoz hozzájár.	31 425,1	30 952,8	30 952,8	100,0	98,5
- Honvédelmi Minisztériumtól	13 803,9	14 684,4	14 684,4	100,0	106,4
- Belügyminisztériumtól / ÖTF-től**	14 683,7	514,4	514,4	100,0	3,5
- Igazságügyi Min-tól / IRM-től**	1 694,3	14 415,5	14 415,5	100,0	850,8
- Pénzügyminisztériumtól	580,8	634,1	634,1	100,0	109,2
- Miniszterelnökség fejezettől	662,4	704,4	704,4	100,0	106,3
START-kártya jár-kiesés MPA általi megtérítése.	408,3	600,0	3 740,3	623,4	916,1

*1997. évi LXXX. Tv. A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről, 34. §.

**2006. évben a minisztériumok szerkezetében és elnevezésében változás következett be.

Az egyéb járulékok és hozzájárulások 38 776,0 millió forintos teljesítése 8,2 %-kal magasabb az előirányzatnál, és 9,3 %-kal haladja meg az előző évi értéket.

A teljesítés legnagyobb hányadát az ún. *szolgálati nyugdíjak kiadásaihoz hozzájárulás* tétele (30 952,8 millió forint) adja, amely az előirányzatnak megfelelő összeg.

A *megállapodás alapján fizetők járuléka* 1 612,3 millió forint, amely 587,7 millió forinttal az előirányzat alatt marad, és 241,2 millió forinttal kevesebb az előző évi teljesítésnél. *Az előző évi teljesítéshez viszonyított csökkenés az új megállapodások számának csökkenésével, illetve a lezárások (jelentős részben visszamenőleges hatállyal történő megszüntetések) számának növekedésével magyarázható.* 2007-ben 2786 megállapodás kötésére került sor, amely az előző évi adathoz képest 3831 darabbal (27 %-kal) kevesebb. A vizsgált évben 5680 megállapodás lezárása történt meg, amely 3986 darabbal (közel 30 %-kal) több mint az előző évi adat.

Az új megállapodások számának csökkenése összefügg egyrészt a járulékmérték, illetve a járulékalap 2007. évi emelkedésével, másrészt a Tbj. szerint biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyok körének bővülésével (mezőgazdasági őstermelők), továbbá nyilvánvaló hatása volt a biztosítási jogviszonyok – egészségbiztosítási jogosultság miatti – fokozódó ellenőrzésének, aminek következtében a korábban jogviszonyban nem álló (vagy be nem jelentett) személyek létesítettek jogviszonyt. A szociálpolitikai, szociális biztonsági egyezmények és a koordinációs rendeletek azonos

elbánást előíró rendelkezései alapján az „egyezményes”, „uniós” országban fennálló biztosítási jogviszonyok ugyanúgy megalapozzák a nyugdíjjogosultságot, mint a „hazai” biztosítás. A korábban egyezményes, uniós országban fennállott jogviszonyokra tekintettel többen kezdeményezték megállapodásuk megszüntetését (visszamenőleges megszüntetés akár jelentős összegű visszafizetéssel járhat).

A közteherjegy után befolyt járulék befizetése az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatásról és az ahhoz kapcsolódó közterhek egyszerűsített befizetéséről szóló 1997. évi LXXIV. törvény rendelkezéseinek megfelelően történik. A 2 470,6 millió forint teljesítés a tervezett értéket 17,6 %-kal (370,6 millió forinttal), az előző évi teljesítést pedig 38,7 %-kal (688,9 millió forinttal) haladja meg.

A Start-kártyával rendelkező foglalkoztatottak járuléka után a Munkaerő-piaci Alap által fizetett megtérítés összege 3 740,3 millió forint, ami az előirányzatnak több mint hatszorosa, az előző évi teljesítést pedig 3,3 milliárd forinttal haladja meg, annak több mint kilencszerese. A jelentős növekedés a START kártya kedvezmények bővülése (START PLUSZ, START EXTRA kártya) kapcsán következett be.

II. 1. 4. Késedelmi pótlék, bírság

Megnevezés	millió forint				
	2006. évi teljesítés	2007. évi előir.	2007. évi teljesítés	2007. évi telj. az előir. %-ában	2007. évi telj. a 2006. évi %-ában
Késedelmi pótlék, bírság	7 997,1	7 000,0	8 368,9	119,6	104,6

Késedelmi pótlék, bírság címen 8 368,9 millió forint érkezett a nyugdíjágazat számlájára, amely 1 368,9 millió forinttal (19,6 %-kal) meghaladja az előirányzatot és 4,6 %-kal az előző évi teljesítést. 2001. január 1-jétől az APEH késedelmi pótlék és bírság számlájára befolyt összegből a társadalombiztosítás pénzügyi alapjait megillető összeget az APEH számolja ki. A számítás alapja a társadalombiztosítás pénzügyi alapjairól és azok 1993. évi költségvetéséről szóló 1992. évi LXXXIV. törvény 13. számú mellékletében szereplő képlet.

II. 1. 5. Központi költségvetési hozzájárulások

Megnevezés	millió forint				
	2006. évi teljesítés	2007. évi törv. előir.	2007. évi teljesítés	2007. évi telj. az előir. %-ában	2007. évi telj. a 2006. évi %-ában
Központi költségvetési hozzájárulások	586 116,0	489 132,0	483 961,1	98,9	82,6
- GYES-ben, GYED-ben, GYET-ben részesülők utáni közp. költségvetési térítés	24 224,0	30 970,8	30 970,8	100,0	127,9
- Magánnyugdíjpénztárba átlépők miatti járulékkiesés pótlására költségvetési tám.	240 881,4	297 495,0	297 495,0	100,0	123,5
- Központi költségvetésben tervezett pénzeszközátadás	321 010,6	143 666,2	138 495,3	96,4	43,1
- Korkedvezmény-biztosítási járulék címen átvett pénzeszköz		17 000,0	17 000,0	100,0	

A központi költségvetési hozzájárulások teljesülése összességében 483 961,1 millió forint, 5 170,9 millió forinttal (1,1 %-kal) kevesebb az előirányzatnál, és 102 154,9 millió forinttal (17,4 %-kal) alatta marad az előző évi összegnek. Az előirányzathoz viszonyított eltérés abból adódik, hogy a Központi költségvetésben tervezett pénzeszköz-átadás – a törvényi előírásnak megfelelően – az előirányzatnál 5 170,9 millió forinttal kisebb összegben, a Nyugdíjbiztosítási Alap 2007. évi költségvetése teljesítésének „0” egyenlege megvalósulásához szükséges mértékben történt meg. A jogcímcsoporton belül a tárgyévi teljesítés a következők szerint alakult.

- A GYES-ben, GYED-ben, GYET-ben részesülők nyugdíjbiztosítási járulékát a központi költségvetés 30 970,8 millió forintban – az előirányzat összegével megegyezően – térítette meg a Nyugdíjbiztosítási Alap részére. A fenti összeg az előző évihez képest 27,9 %-os növekedést mutat.
- A magánnyugdíjpénztárba átlépők miatti járulékkiesés pótlását szolgáló költségvetési támogatás szintén az előirányzatnak megfelelően teljesült, 297 495,0 millió forint összegben, amely 23,5 %-kal haladja meg az előző évi értéket.
- A központi költségvetésben tervezett pénzeszköz átadás teljesítése 138 495,3 millió forint, 5 170,9 millió forinttal (3,6 %-kal) kevesebb az előirányzatnál. Az előirányzat alatti teljesítés a jogszabályban foglaltakkal van összhangban /ÁHT 86. § (10) bekezdése, illetve a 2007. évi Költségvetési törvény 26. § (2) bekezdés bc pontja)/. A járulékbévételek kedvező alakulása miatt nem volt szükség a null-bázis eléréséhez a központi költségvetési pénzeszköz-átadás előirányzatának teljes összegére. A 2007. évi összeg 182,5 milliárd forinttal kevesebb az előző évinél, annak 43,1 %-át teszi ki.
- Az 1997. évi LXXX. törvényben meghatározott korkedvezmény-biztosítási járulék 2007-től kezdődően fokozatosan kerül bevezetésre.

Ennek megfizetését a bevezetés első évében (2007-ben) a központi költségvetés teljes egészében átvállalta. Ezen a címen az előirányzatnak megfelelő összeg, 17 000 millió forint került az Nyugdíjbiztosítási Alapnak átadásra.

II. 1. 6. Nyugdíjbiztosítási tevékenységgel kapcsolatos egyéb bevételek

Megnevezés	millió forint				
	2006. évi teljesítés	2007. évi előir.	2007. évi teljesítés	2007. évi telj. az előir. %-ában	2007. évi telj. a 2006. évi %-ában
<i>Nyugdíjbiztosítási tevékenységgel kapcs. egyéb bevételek</i>	8 389,5	7500,0	10 518,4	140,2	125,4

A nyugdíjbiztosítási tevékenységgel kapcsolatos egyéb bevételek 10 518,4 millió forint összegben teljesültek, 3 018,4 millió forinttal (40,2 %-kal) meghaladva a tervezett értéket. A 2006. évi teljesítéshez viszonyítva 25,4 %-os növekedés mutatkozik. A tétel a Nyugdíjbiztosítási Alapot megillető – korábban kifizetett – visszatérítendő ellátások pénzügyileg elszámolt összegeit tartalmazza, a fő bevételi jogcíme: Nyugdíjbiztosítási Alapot megillető (elhalálozás miatti) véglegesen visszaérkezett bevételek, illetve jogalap nélkül felvett nyugellátás visszatérítése.

Az itt kimutatott bevételek legnagyobb részét, 73,3 %-át a Nyugdíjbiztosítási Alapot megillető ún. *véglegesen visszaérkezett bevételek* összege adja, amely 2007-ben 20,3 %-kal több az előző évinél. A növekedést alapvetően két tényező együttes hatása eredményezi. Egyrészt emelkedtek a nyugellátások összegei a bázisidőszakhoz képest, másrészt a 2006-ban még az Egészségbiztosítási Alap költségvetésében szereplő korhatár alatti III. csoportú rokkantsági nyugdíjából visszaérkezett ellátások a tárgyévben már a Nyugdíjbiztosítási Alapot illették meg.

A *jogalap nélkül felvett ellátásokkal kapcsolatos megtérülések* a fenténél kisebb hányadát (kb. 13,9 %-át) adják az egyéb bevételek címén elszámolásra került bevételeknek. E bevételek esetében is főként a nyugellátások összegének emelkedése és a korhatár alatti III. csoportú rokkantsági nyugdíjnak a Nyugdíjbiztosítási Alaphoz kerülése miatt következett be a növekedés. Közvetetten a KET bevezetése is hozzájárult e bevételek növekedéséhez, mert ezzel összefüggésben sok esetben 2-3 havi kintlévőség keletkezett, melynek beérkezése tovább növelte a bevételeket ezen a jogcímen.

Az egyéb bevételek növekedését eredményezi az a tény is, hogy a jogszabály lehetővé teszi a pénzintézetek számára az elhalálozottak ellátásának, illetve a jogalap nélkül felvett ellátás összegének visszautalását az azt folyósító nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv (NYUFIG) részére, mely szerv is komoly erőfeszítéseket tesz a jogalap nélküli kifizetések beszedése érdekében.

II. 1. 7. Nyugellátások fedezetére az Egészségbiztosítási Alaptól átvett pénzeszköz

A „Nyugellátások fedezetére az Egészségbiztosítási Alaptól átvett pénzeszköz” – az előző években még az Egészségbiztosítási Alap költségvetésében szereplő – III. csoportú korhatár alatti rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíj, hozzátartozói ellátások, 13. havi nyugdíj, valamint ezek postaköltsége és egyéb kiadásai fedezetét biztosítja. Az átadott pénzeszköz a fenti kiadásokkal megegyező összeg: 288 434,0 millió forint, amely 0,7 %-kal (2,0 milliárd forinttal) magasabb az előirányzatnál, és 4,6 %-kal (12,8 milliárd forinttal) haladja meg a bázisévi azonos célú finanszírozást.

II. 1. 8. Vagyongazdálkodással kapcsolatos bevételek

Megnevezés	2006. évi teljesítés	2007. évi előir.	2007. évi teljesítés	millió forint	
				2007. évi telj. az előir. %-ában	2007. évi telj. a 2006. évi %-ában
<i>Vagyongazdálkodással kapcsolatos bevételek</i>	12,0	10,0	3,2	32,0	26,7
Ellátások fedezetére szolgáló vagyongazd. bevételek	12,0	10,0	3,2	32,0	26,7
- Járulék tart. fejében átvett vagyon ért.-ből származó bevétel	12,0	10,0	1,3	13,0	10,3
- Egyéb vagyon-értékesítésből (ingyenes vagyonjuttatás stb.) származó bevétel	0,0	0,0	1,9	0,0	

A vagyongazdálkodással kapcsolatos bevételek 3,2 millió forint összegű teljesítése a Járulék tartozás fejében átvett vagyon, valamint az „Egyéb vagyon” értékesítéséből és hasznosításából származik. A fenti bevétel az előirányzatnál 6,8 millió forinttal (68,0 %-kal) kevesebb, az előző évi teljesítésnek pedig 26,7 %-át teszi ki. A járulék tartozás fejében átvett vagyon (APEH általi átvétel) összértéke az előző évihez képest csökkent.

II. 1. 9. Működési célú bevételek

millió forint

Megnevezés	2006. évi teljesítés	2007 évi törvényi előirányzat	2007 évi teljesítés	2007. évi telj. az előir. %-ában	2007. évi telj. a 2006. évi %-ában
Működési célú bevételek	2 250,0	1 700,0	3 206,9	188,6	142,5
Működési bevételek	2 109,5	1 700,0	3 157,0	185,7	149,7
Intézményi működési bevételek	166,4	62,0	149,4	241,0	89,8
Működési célú pénzeszköz átvétel államháztartáson kívülről	129,1	57,0	101,8	178,6	78,9
Működési célú támogatásértékű bevétel	1 814,0	1 581,0	2 905,8	183,8	160,2
Felhalmozási és tőke jellegű bevételek	9,6		49,9		519,8
Egyéb felhalmozási és tőke jellegű bevételek	9,6		49,9		519,8
Kölcsönök visszatérülése	130,9				

Az ágazat 2007. évi működési célú bevétele az eredeti előirányzatként tervezett 1 700,0 millió forinttal szemben 3 206,9 millió forintra teljesült (188,6 %). A 2006. évihez viszonyítva 42,5% a növekedés.

Az összes működési bevételen belül az intézményi működési bevétel 149,4 millió forint.

Az államháztartáson kívüli pénzeszköz átvétel a tervezett 57,0 millió forinttal szemben 101,8 millió forintra teljesült. Az összeg az ÁPV Rt. (77,1 millió forint) és a Hadigondozottak Közalapítványa (24,7 millió forint) működési költségtérítéséből származik.

A működési célú támogatásértékű bevétel teljesítése 2 905,8 millió forint, amelyből 1 031,4 millió forint a költségvetés céltartalékából a létszámleépítéssel, szervezeti és egyéb intézkedésekkel összefüggő többletköltségek és a 13. havi illetmény előlegének megtérítésére biztosított összeg. A pénzbeli kárpótlás, a Párizsi Békeszerződés alapján folyósított életjáradékok, valamint a jövedelempótló és kiegészítő szociális támogatások folyósítása után a központi költségvetés fejezeteiből (SZMM, PM) átutalt működési költségtérítés 1 543,0 millió forint, ezen ellátások évközi emelésére kapott működési költségtérítés 63,9 millió forint, a Nemzeti Földalap működési költségtérítése pedig 41,7 millió forint. Ugyancsak a központi költségvetés céltartalékából a prémiumévek programmal és a különleges foglalkoztatási állománnyal kapcsolatos támogatás 46,7 millió forint, a pályakezdő fiatalok és az ösztöndíjas foglalkoztatás támogatása 2,7 millió forint. A MÁV nyugdíjigazgatási feladatok átvételére a központi költségvetés általános tartalékából nyújtott támogatás 143,9 millió forint. A Miniszterelnöki Hivataltól származó bevétel 32,3 millió forint, melyből 32,0 millió forint a Nyugdíj-Időskor Kerekasztal (NYIKA) felkérése alapján a lehetséges jövőbeni nyugdíj-modellek megalapozásához szükséges egyéni életút vizsgálatok elvégzésének kiadásaihoz való hozzájárulás, 0,3 millió forint pedig képzési támogatás.

Felhalmozási és tőke jellegű bevétel 49,9 millió forint. A bevételi többlet meghatározó része működési ingatlan-értékesítésből származik, mely – az államháztartást felügyelő miniszter engedélye alapján – informatikai jellegű fejlesztésre került felhasználásra.

II. 1. 10. A Nyugdíjbiztosítási Alap likviditása, a kincstári egységes számlához kapcsolódó megelőlegezési számla igénybevételének alakulása

A likviditás alakulását, és ezzel együtt a hitelállomány nagyságát a Nyugdíjbiztosítási Alap esetében elsősorban a járulékbevételek és a nyugdíj kifizetések – jogszabályi előírásokon alapuló – időbeli eltérése, valamint a „központi költségvetési hozzájárulások” átutalásának összege és ütemezése határozza meg. A hitelszámla januári nyitóegyenlege 15 969,4 millió forint volt, amely a 2006. évi hiány finanszírozásával függ össze. A hiány rendezésére a 2007. évi CXXVIII. (zárszámadási) törvény rendelkezése alapján, az év végén került sor. December utolsó munkanapján a Nyugdíjbiztosítási Alapnak nem volt hitelállománya.

Az év folyamán a napi átlagos hitelállomány 36 866,8 millió forint volt, az egyes hónapokban mutatkozó átlagértékek azonban jelentős eltéréseket mutatnak. Az átlagos hitelállomány – az előző évi 161 897,8 millió forinthez képest – jelentősen csökkent, annak eredményeként, hogy az év egészét tekintve a bevételek és a kiadások alapvetően egyensúlyban voltak. A hitelszámla napi egyenlege december 10-én érte el legmagasabb értékét, 237 172,9 millió forinttal. Ennek oka az, hogy a – 13. havi nyugdíj és a 2,4 %-os visszamenőleges nyugdíjmelés kifizetésével összefüggésben – novemberben kialakult magas hitelállomány december elején jelentősen tovább halmozódott a nyugellátások előrehozott kifizetése miatt. Ugyanakkor a bevételek legnagyobb tételei (a járulékbevételek és a központi költségvetési hozzájárulások) a hónap későbbi időszakában, 12-étől kezdődően, az utolsó banki nappal bezárólag kerültek jóváírásra. Október és november hónapban - a törvényi előírásnak megfelelően - az időarányosnál kisebb volt a központi költségvetés pénzeszköz-átadása is. A hitelállomány december végi megszűnése (illetve a teljes hitelállomány törlesztése) elsősorban azzal áll összefüggésben, hogy a központi költségvetési hozzájárulások éves összegéből – a jogszabályi előírásoknak megfelelően – 65 130,5 millió forint december 29-éig bezárólag került átutalásra, illetve a 2006. évi zárszámadásban meghatározott 19,5 milliárd forint hiány az év utolsó munkanapján került rendezésre.

II. 2. A Nyugdíjbiztosítási Alap kiadásainak teljesítése

A Nyugdíjbiztosítási Alap kiadásainak összege 2 642 479,1 millió forint volt, amely 3,0 %-kal meghaladja az előirányzat értékét. Ezen belül a nyugellátások teljesítése 2 611 588,9 millió, a postaköltség és egyéb kiadásoké 5 750,3 millió, a vagyongazdálkodási kiadásoké 2,7 millió, a

működési célú kiadásoké pedig 25 137,2 millió forint. A kiadások meghatározó részét (98,8 %-át) a nyugellátások képezik.

II. 2. 1. Nyugellátások

A *Nyugdíjbiztosítási Alapból nyugdíjakra fordított összeg* 2007-ben 2 611,6 milliárd forint volt, ez 2 millió 743 ezer ellátott éves ellátását fedezte. A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében nyugdíjakra fordított kiadások a GDP mintegy 10,3 %-át tették ki.

2007. január 1-jével a korhatár alatti III. csoportú (nem teljesen munkaképtelennek minősülő) rokkantak nyugdíjának, valamint a kapcsolódó hozzátartozói ellátásoknak a finanszírozása az Egészségbiztosítási Alaptól átkerült a *Nyugdíjbiztosítási Alaphoz*. 2007-től tehát a társadalombiztosítási nyugdíjrendszer teljes nyugdíjkiadása a Nyugdíjbiztosítási Alapból kerül kifizetésre. A 2006-ban még az Egészségbiztosítási Alap finanszírozási kötelezettségébe tartozó ellátások 2007. évi kiadása a teljes nyugdíjkiadásból 287,6 milliárd forintot tett ki. (Ennek fedezete 2007-ben az Egészségbiztosítási Alap célzott pénzeszközátadása volt.)

A Nyugdíjbiztosítási Alap által finanszírozott nyugellátások költségvetési törvényben megjelenő jogcímeinek 2007. évi teljesítési adatait – összehasonlítva a *megelőző év tényadataival és a tárgyévi előirányzatokkal* – a következő táblázat tartalmazza.

Megnevezés	millió forintban				
	2006. évi korr. teljesítés*	2007. évi előír.	2007. évi teljesítés	2007. évi telj. az előír. %-ában	2007. évi telj. a korr. 2006. évi %-ában
Nyugellátások	2 358 181,2	2 536 016,3	2 611 588,9	103,0	110,7
Öregségi nyugdíj	1 350 505,6	1 457 763,1	1 518 859,4	104,2	112,5
Rokk. és baleseti rokk. nyugdíj	546 683,2	580 069,3	585 864,0	101,0	107,2
Hozzátartozói nyugellátás	285 755,1	309 565,1	313 117,0	101,1	109,6
13. havi nyugdíj	175 114,8	188 468,8	193 595,3	102,7	110,6
Egyszeri segély	122,5	150,0	153,2	102,1	125,1

(Az adatokat a törvényi prezentációnak megfelelően tizedmillió forintos pontossággal tüntettük föl.)

* Az összehasonlíthatóság érdekében a 2006. évi adatokat korrigáltuk (magnöveltük) az abban az évben még az Egészségbiztosítási Alapból finanszírozott ellátások adataival.

A Nyugdíjbiztosítási Alap 2007. évi nyugdíjkiadása az előző évi – az Egészségbiztosítási Alap nyugdíjkiadásaival növelt – 2 358,2 milliárd forintos kifizetést 253,4 milliárd forinttal, 10,7 %-kal haladta meg. A nyugdíjkiadás előző évhez viszonyított *növekedésében* a legjelentősebb tényező – mint minden évben – a nyugdíjemelés volt. A 13. havi nyugdíj fokozatos bevezetése 2006-ban befejeződött, a 13. havi nyugdíj beépült nyugdíjkiadásokba, 2007-ben már nem jelentkezett a bevezetésből fakadó növelő hatás. 2007-ben folytatódtak a korrekciós intézkedéssorozat végrehajtásának lépései: az özvegyi (szülői) nyugdíjak emelése, illetve az 1988. előtt saját jogon nyugdíjazottak ellátásának emelése. Az

automatizmusok (létszám- és ellátásszám-változás, összetétel-változás, cserélődés) hatásai szintén megjelennek a növekedés tényezői között.

A következő táblázat a nyugdíjkiadás 2007. évi növekedésében szerepet játszó tényezők számszerűsített hatását mutatja be.

	Kiadás (Mrd forint)	Növekedés (2006=100)
2006. évi báziskiadás	2358,2	100,0
Nyugdíjemelések	194,9	8,3
- januári nyugdíjemelés (4,0 %)	94,0	6,5
- novemberi nyugdíjemelés (2,4 %)	58,5	1,1
- saját jogú nyugdíjak korrekciós emelése	26,6	0,5
- özvegyi nyugdíjak korrekciós emelése	12,6	0,1
- vizitdíj bevezetése miatti emelés	1,9	0,1
- méltányossági nyugdíjemelés (az előző évi emelés áthúzó hatásával együtt)	1,3	0,1
Automatizmusok	58,5	2,5
- létszámváltozás	7,4	0,3
- kiegészítő ellátások számának változása	1,2	0,1
- összetétel-változás, cserélődés	49,9	2,1
2007. évi nyugdíjkiadás összesen	2611,6	110,7

Az egyes adatok összege a kerekítés miatt eltérhet az összegző adatok értékétől.

A Nyugdíjbiztosítási Alap 2007. évi költségvetése nyugdíjkiadásra 2 536,0 milliárd forintot *irányzott elő*. A 2 611,6 milliárd forintot kitevő *tényleges kiadás* az előirányzatot elsősorban az abban még nem szereplő novemberi kiegészítő emelés, valamint az automatizmusok tervezettnél nagyobb kiadásnövelő hatása miatt haladta meg. A különbség 75,6 milliárd forint, 3,0 %.

1. A nyugdíjkiadások növekedésének tényezői

1.1. Éves rendszeres nyugdíjemelés(ek)

A 2007. január 1. előtt megállapított nyugdíjak *2007. évi januári emelésére* 4,0 %-os mértékben került sor. Az emelési mértéket a hatályos törvénynek megfelelően a nettó átlagkeresetek és a fogyasztói árak tervezett emelkedésének egyszerű számtani átlaga határozta meg. A költségvetési törvény a nettó átlagkeresetek tervezett növekedését 1,7 %-ban, a fogyasztói árindexet 6,2 %-ban határozta meg. A januári emeléssel egyidejűleg az öregségi nyugdíj legkisebb havi összege 25 800 forintról 26 830 forintra, az árvaellátás legkisebb havi összege 21 900 forintról 22 780 forintra, az egyesítési (jogsabályi szóhasználat: együttfolyósítási) összeghatár 59 110 forintra nőtt. (A minimumösszegek 2007. február 15-től a vizitdíj bevezetésével összefüggésben történt emelés során is emelésre kerültek 300 forinttal. Ezen összeg felett, de meghatározott összegig az emelés 200 forint volt.)

A januári nyugdíjemelés teljes költségvetési kihatása 94,0 milliárd forint volt. Az emelés 2 millió 736 ezer főre terjedt ki és a kiegészítő ellátások 644 ezer tételes számát is figyelembe véve 3 millió 380 ezer ellátást érintett. Az egy főellátásra vonatkozó emelés havi összege átlagosan 2 480 forint volt, a kiegészítő ellátások összege pedig átlagosan havi 870 forinttal emelkedett. Az egy főre eső átlagos emelés teljes összege így mintegy havi 2680 forint volt. Az intézkedés a január havi kiadásokat 7,3 milliárd forinttal növelte, az évközi halálozást és egyéb okból történő ellátásmegszűnést is figyelembe véve adódik az éves kihatás összegére a 94,0 milliárd forintos összeg (a 13. havi nyugdíjakban megjelenő hatást is figyelembe véve).

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény *évközi kiegészítő nyugdíjintézkedést* ír elő arra az esetre, ha a nettó átlagkeresetek növekedésének és a fogyasztói árindexnek az évközi adatok alapján számítható várható értékei meghaladják a tervezett mértéket. Az intézkedés mértékének megállapításánál a nyugdíjas fogyasztói árindexet kell figyelembe venni, ha az magasabb, mint az általános árindex. A nyugdíjemelést meghatározó paraméterek – a döntés időpontjában rendelkezésre álló tényadatok alapján valószínűsített éves – várható alakulását figyelembe véve a Kormány a nyugdíjak januárig visszamenőleges hatályú 2,4 %-os emeléséről döntött. A novemberi emelés miután ezt a törvény nem teszi lehetővé – nem érintette a nyugdíjminimumok összegeit. (Az egyesítési összeghatár azonban 2007. január 1-jei visszamenőleges hatállyal havi 60 530 forintra emelkedett.

Az intézkedés összességében 58,5 milliárd forint, az előirányzatban nem szereplő kiadást generált: ez a többlet részben a havonkénti nyugdíjkiadásokban jelenik meg (54,0 milliárd forint), részben a 13. havi nyugdíjkiadást növeli (4,5 milliárd forint). A havonkénti nyugdíjkiadások összegéből 45,0 milliárd forint a 10 hónapra járó visszamenőleges kifizetés összege, a fennmaradó 9,0 milliárd forint pedig a november és december hónapokra járó emelési összeg. A novemberi emelésben 2 millió 674 ezer fő részesült, az érintett kiegészítő ellátások száma pedig 643 ezer volt, így a novemberi emelés 3 millió 317 ezer ellátást érintett. Az emelés havi összege a főellátások esetében átlagosan 1 560 forint volt, a kiegészítő ellátások átlagosan 540 forinttal emelkedtek, így egy ellátott átlagosan mintegy 1700 forint emelésben részesült.

A 2007. januári és novemberi emelés együttesen 6,5 %-kal emelte a nyugdíjakat a megelőző évhez képest.¹

¹ A nyugdíjak emelésével párhuzamosan az intézkedések során a Nyugdíjbiztosítási Alap finanszírozási körébe nem tartozó ún.nyugdíjszerű, rendszeres szociális ellátások is megemelésre kerültek.

1.2. Korrekciós célú emelések

Az Országgyűlés 2005. december 19-én törvényt alkotott a nyugdíjak korrekciós célú emeléséről. A 2005. évi CLXXIII. törvényben meghatározott intézkedések célja, hogy enyhítsék a nyugdíjak között kialakult aránytalanságokat, a nyugdíjak évek során létrejött ellentmondásait, mérsékeljék a nyugdíjazás éve szerinti eltéréseket. A törvény ezeket az intézkedéseket 5 év alatt (2006. és 2010. között), 8 lépésben írja elő végrehajtani.

Az özvegyi (szülői) nyugdíjak 2006-ban megkezdődött korrekciós emelése 2007-ben folytatódott: január 1-jével a 2007. előtt megállapított nyugdíjakat az ellátások egytizenegyed részével kellett megemelni, ezzel együtt az újonnan megállapításra kerülő özvegyi (szülői) nyugdíjakat 2007-től már az új mértékszabály szerint: az elhunyt jogszerző nyugdíjának 55 %-a helyett 60 %-os mértékben kell megállapítani. Az özvegyi (szülői) nyugdíjak 2007-ben történt emelése – a 13. havi nyugdíjban jelentkező hatást is figyelembe véve – 12,6 milliárd forint forrásigénnyel járt, és 305 ezer főt érintett. Az özvegyi nyugdíjak korrekciós célú emelése az érintettek havi ellátását 3 520 forinttal emelte.

A több lépcsős *korrekciós intézkedéssorozat 2007-ben terjedt ki először a saját jogú nyugdíjasokra.* Ennek keretében 2007. január 1-jével a legidősebb korosztályok, az 1988. előtt nyugdíjazottak ellátásának korrekciós célú emelése történt meg. Az 1988. január 1-jét megelőzően megállapított saját jogú nyugdíjak a férfiak esetében 3, a nők esetében 5 százalékkal emelkedtek. Ezen mérték felett további emelésre azok a nyugdíjasok voltak jogosultak, akik jogszerző időszakukban legalább 30 – nők esetében legalább 28 – szolgálati évet szereztek. Az ő korrekciós emelésük mértéke további 0,5 százalékkal nőtt minden 29 – nőknek 27 – éven túl megszerzett szolgálati év után. A szolgálati időtől függő emelés azonban a 10 százalékot nem haladhatta meg. Az 1988. január 1-je előtt megállapított saját jogú nyugdíjak 2007-ben történt korrekciós emelése 26,6 milliárd forint kiadás-növekedéssel járt, és összesen 593 ezer főt érintett, átlagosan 3 620 forinttal emelve a havi járandóságot.

A 2007. évi korrekciós intézkedések – a nyugdíjkiadások növekedésére gyakorolt hatásból levezethetően – *együttesen 1,7 %-kal emelték a teljes nyugdíjas állomány nyugdíjszínvonalát.*

1.3. Vizitdíj bevezetésével összefüggő nyugdíjemelés

A Kormány a 2007. február 15-én hatályba lépett 329/2006. (XII. 23.) rendeletével határozta meg a vizitdíj bevezetésével összefüggő nyugdíjemelés szabályait. A nyugellátásokat (és nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátásokat), amelyek együttes folyósított összege nem haladta meg a havi

54 260 forintos összeghatárt, 27 130 forint összeghatárig 300 forinttal, afelett pedig 200 forinttal kellett megemelni. Február hónapban az emelés még csak félhavi összegben került folyósításra, az emelés teljes összege március hónaptól járt. Az emelést – az adott összegnek a nyugdíj-megállapítás során való figyelembevételével – a 2007. február 14-ét követően megállapított ellátásokra is alkalmazni kellett, a nyugdíjminimumot is már emelt összegben kellett figyelembe venni. Az öregségi nyugdíj legkisebb összege így havi 26 830 forintról 27 130 forintra emelkedett. Az emelés 801 ezer főt érintett, és 1,9 milliárd forint kiadást jelentett a Nyugdíjbiztosítási Alapnak.

1.4. Méltányossági nyugdíjemelés és -megállapítás, egyszeri segély

2007-ben a Nyugdíjbiztosítási Alap költségvetése *méltányossági nyugdíjemelésre* 700 millió forintot, a *nyugdíjak méltányossági jogkörben történő megállapítására* 200 millió forintot, a rendkívüli élethelyzetekben adható *egyszeri segélyre* 150 millió forintot irányzott elő. A beérkezett igényekre tekintettel a méltányossági nyugdíjemelésre előirányzott keretösszeg terhére év közben a méltányossági nyugdíj-megállapítás keretösszege (ez fedezte az árvaellátás - tanulmányok miatti - meghosszabbítását is) 2,5 millió forinttal 202,5 millió forintra, az egyszeri segélyre adható összeg pedig 4 millió forinttal 154 millió forintra került emelésre.

1.5. Automatizmusok

A Nyugdíjbiztosítási Alap nyugdíjkiadását a *létszámváltozás, a kiegészítő ellátások számának változása és az összetétel-változás, cserélődés* együttesen 58,5 milliárd forinttal növelte. Az automatizmusok *társadalombiztosítási nyugdíjrendszerben* mutatkozó 2,5 %-os kiadásnövelő hatása – kisebb részben a létszámnövekedés, nagyobb részben az összetételváltozás, cserélődés miatt – magasabb a megelőző években tapasztaltnál és a tervezettnél.

1.5.1. A létszám alakulása

A társadalombiztosítási nyugellátásokban részesülők átlagos száma 2007-ben 2 millió 743 ezer fő volt. Ez mintegy 8 ezer fővel, 0,3 %-kal magasabb az előző évi – a 2006-ban még az Egészségbiztosítási Alapból finanszírozott korhatár alatti III. csoportos rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíjakat és a hozzájuk kapcsolódó hozzátartozói ellátásokat is számba vevő – 2 millió 736 ezres létszámnál. Az ellátotti létszám növekedése 2007-ben 7,4 milliárd forintos kiadásnövelő hatással járt. A létszám növekedését elsődlegesen az előrehozott öregségi nyugdíjasok számának erőteljes növekedése okozta, amelyet részben ellensúlyozott a korbetöltött öregségi nyugdíjasok, a rokkantsági nyugdíjban részesülők és a hozzátartozói főellátásban részesülők számának csökkenése.

**A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer ellátottainak éves átlagos létszáma
2000-2007. között**

		(ezer fő, %)								
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2007/2006.
-	Öregségi nyugdíjak	1668	1664	1658	1647	1637	1649	1665	1691	101,6
o	Korbetöltött	1574	1541	1520	1497	1482	1470	1463	1451	99,2
o	Előrehozott	55	80	93	106	112	132	152	186	122,6
	Korkedvezményes	38	42	45	43	43	47	50	53	106,6
-	Rokkantsági nyugdíjak	766	779	793	802	806	807	804	798	99,2
o	Korhatár feletti	337	328	332	335	340	345	352	356	101,2
o	Korhatár alatti	429	451	461	467	466	461	453	442	97,6
-	Hozzártartozói főellátások	321	312	303	296	288	278	267	255	95,6
Ellátottak száma összesen		2754	2755	2754	2745	2731	2734	2736	2743	100,3

Az egyes adatok összege a kerekítés miatt eltérhet az összegző adatok értékétől.

A *korbetöltött öregségi nyugdíjasok* számának éves átlaga 2007-ben az előző évhez képest 11,5 ezer fő, azaz 0,8 %-os csökkenést mutatott. A csökkenés üteme némileg nagyobb a 2006. évinél. Ez változást jelent a korábbiakhoz képest, ugyanis a korhatáremeléssel összefüggő létszámcsökkenési tendencia üteme az elmúlt években fokozatos mérséklődést mutatott.

2007-ben az *előrehozott öregségi nyugdíjban részesülők* száma több mint 34 ezerrel, 22,6 %-kal nőtt. 2007-ben a vártnál erőteljesebben nőtt az állomány. Ebben – a jogosult női korosztályok számának bővülése mellett – szerepet játszott a nyugdíjazási feltételek és megállapítási szabályok 2008-tól hatályos módosítása miatti „többletnyugdíjazási igény”.

A *korkedvezményes nyugdíjasok* átlagos állományi létszáma 2007-ben 3 ezer fővel emelkedett, így 2007-ben átlagosan 53 ezer főt tett ki, 2006-hoz képest a növekedés 6,6 %-os volt.

A *rokkantsági nyugdíjasok* száma – beleértve az Egészségbiztosítási Alap finanszírozásából átkerült korhatár alatti III. csoportos rokkant és baleseti rokkant ellátottakat is – 2007-ben az előző évi 804 ezer főről 0,8 %-kal, 798 ezer főre csökkent. Az elmúlt években az új rokkantnyugdíj-megállapítások száma jelentősen mérséklődött.

Az Egészségbiztosítási Alaptól átkerült ellátásokat is figyelembe véve a *hozzátartozói főellátások* száma 2007-ben 12 ezerrel volt alacsonyabb az előző évihez képest.

1.5.2. A kiegészítő ellátások számának alakulása

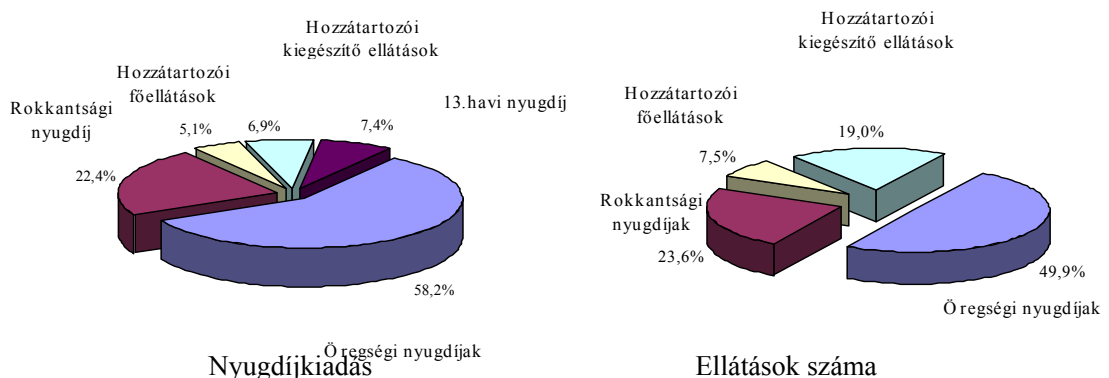
2007-ben a hozzátartozói *kiegészítő ellátások* számának az emelkedése - az Egészségbiztosítási Alapból átkerült ellátásokkal együtt - 1,2 milliárd forinttal növelte a Nyugdíjbiztosítási Alap ellátási kiadásait. 2007-ben a kiegészítő ellátások száma 642 ezer volt átlagosan a 2006. évi 637 ezerrel szemben.

1.5.3. Az összetétel-változás és a cserélődés hatása

Az összetétel-változás, cserélődés az új nyugdíjak és a megszűnő ellátások nyugdíjszínvonala közötti eltérést mutatja, illetve kifejezi az állomány egyes – eltérő nyugdíjszínvonalú – csoportjai közötti létszamarányok elmozdulása miatti kiadásváltozást. 2007-ben a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerben az összetétel-változás, cserélődés 49,9 milliárd forintos, 2,1 %-os kiadásnövelő hatást fejtett ki, ez nagyobb a megelőző évinél. A cserélődés kiadásokra gyakorolt hatása nagymértékben függ a nyugdíj-megállapítási feltételek változásától, az alkalmazandó paraméterértékektől.

2. Főbb ellátáscsoportok

A Nyugdíjbiztosítási Alapból finanszírozott ellátásoknak az *egyes ellátáscsoportok* közötti megoszlását a kiadás és az ellátások száma szerint az alábbi ábra szemlélteti:

2.1. 2007-ben öregségi nyugdíjban éves átlagban 1691 ezer fő részesült, mely 1,6 %-kal magasabb az előző évhez képest. Az öregségi nyugdíjban részesülők döntő többsége, 1451 ezer fő *korhatár fölötti*. A *korhatár alattiak* két csoportba tartoznak (a korhatár betöltéséig): *az előrehozott öregségi nyugdíjat igénybe vevők*, illetve *a kordedvezményes nyugdíjasok*. Az előrehozott öregségi nyugdíjasok száma a rugalmas nyugdíjba vonulási rendszer bevezetése (1997) óta folyamatosan

növekszik, 2007-ben átlagosan 186 ezer főt tett ki. A karkedvezményes nyugdíjasok állománya átlagosan 53 ezer főt tett. (Megemlítendő, hogy a karkedvezményes nyugdíjak kiadásainak fedezetére 2007-től egy új járuléknem került bevezetésre, az ún. karkedvezmény-biztosítási járulék, 2007-ben ennek teljes összegét a központi költségvetés viselte.)

Az öregségi nyugdíjak havi átlagos összege 2007-ben 74.900 forint volt. Az öregségi nyugdíjakra fordított kiadás 1.518,9 milliárd forintot tett ki, ez az előirányzott összeget 4,2 %-kal haladta meg.

- 2.2. 2007-től a *rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíjak finanszírozásának teljes köre* a Nyugdíjbiztosítási Alap kiadásai közé tartozik. Ennek megfelelően nemcsak a korhatár fölöttiek ellátásait, hanem a korhatár alatti teljes ellátási kört is a Nyugdíjbiztosítási Alap finanszírozza. 2007-ben a teljes állomány 798 ezer fő volt.

A korhatár fölötti rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíjasok 2007. évi száma 356 ezer fő volt. Legnagyobb hányaduk (311 ezer fő) III. csoportú (nem 100 %-osan) rokkant; ellátásuk havi átlagos nagysága 63 700 forint volt. A korhatár fölötti I-II. csoportú (100 %-osan) rokkantak száma 45 ezer fő volt; az ő átlagos havi ellátásuk számottevően magasabb (72 000 forint) volt. *A korhatár alatti III. csoportú rokkant és baleseti rokkant nyugdíjasok* száma 2007-ben 368 ezer volt; nyugdíjuk havi átlagos nagysága mintegy 57 900 forintot tett ki. *A korhatár alatti I-II. csoportú rokkantak és baleseti rokkantak* (számuk 74 ezer fő) – a súlyos rokkantságukhoz kapcsolódó többlet ellenére – havonta átlagosan 60 500 forintos ellátásban részesültek.

A Nyugdíjbiztosítási Alapból a rokkantsági nyugdíjakra fordított kiadás 2007-ben 585,9 milliárd forint volt, ez az előirányzatot 1,0 %-kal haladta meg.

- 2.3. *A hozzátartozói főellátásokban* részesülők száma 2007-ben 255 ezer fő volt. A hozzátartozói főellátások döntő többsége állandó ellátás. *A korhatár alatti állandó özvegyi nyugdíjasok* száma 25 ezer, míg a *korbetöltöttként állandó* ellátásra jogosultaké 117 ezer fő volt. Az *ideiglenes özvegyi nyugdíjban részesülők* átlagos száma 2007-ben 11 ezer fő volt. (Ideiglenes nyugdíjjal csak rövid ideig, általában egy évig vannak állományban az ellátottak.) *Az árvaellátásban* részesülők száma 103 ezer volt. A hozzátartozói főellátások közül az ún. korbetöltöttek nyugdíja a legmagasabb: 2007-es átlagos összege 52 900 forint volt. Hasonló nagyságrendű, 53 300 forint volt az ideiglenes özvegyi nyugdíjakra kifizetett havi átlag. Az ellátások tartalmazzák az 55-ről 60 %-ra történő korrekciós emelés hatását is. A korhatár alattiak átlagos havi ellátása ennél lényegesen kisebb (33 700 forint), ugyanis ebben a

körben sokan a nevelt árvákra tekintettel kapják az ellátást, s ilyen esetben annak mértéke 30 % (az árvák további 30-30 %-os mértékű árvaellátása emeli meg családi szinten a keresetpótlás mértékét). Az árvaellátás átlagos havi összege 33 500 forint volt.

A *kiegészítő ellátások* száma 642 ezer volt 2007-ben. Az ebbe a körbe tartozó ideiglenes özvegyi nyugdíjak száma 26 ezer, átlagösszege 55 000 forint volt. Az egyesítési kiegészítések száma 136 ezer, átlagos havi összege 23 200 forint volt, az együttfolyósított kiegészítések száma pedig 479 ezer, átlagösszege 21 800 forint volt.

A Nyugdíjbiztosítási Alap 2007-ben *hozzátartozói főellátásokra* 132,5, *hozzátartozói kiegészítő ellátásokra* pedig 180,6 milliárd forintot fordított. Az együttesen 313,1 milliárd forint összegű kiadás az előirányzatot 1,1 %-kal haladta meg.

3. A nyugdíjak értékének alakulása

2007-ben a nyugdíjak *reálértéke* csökkent, a *nettó keresetekhez viszonyított relatív pozíciója* azonban ezzel egyidejűleg javult.

A nyugdíjak színvonalát emelő intézkedések egy része (pl. az éves rendszeres nyugdíjemelések) a nyugdíjasok döntő többségére kiterjed. Más, a nyugdíj összegébe beépülő intézkedések (pl. az özvegyi nyugdíj mértékének emelése, saját jogú nyugdíjak korrekciója, vizitdíj miatti emelés, méltányossági nyugdíjemelés) az ellátások szintjét csak az adott körben növelik. A nyugdíjak értékalakulásának elemzése „hagyományosan” csak a „teljeskörű” intézkedések hatását vette figyelembe. További elemzésünkben az ilyen tartalmú mutatók megtartása mellett (ld. a következő táblázat „I-sel” jelölt oszlopait) a nyugdíjak átlagos növekedési mértékének megállapításánál (és az ebből származtatott mutatóknál) figyelembe vételre kerül valamennyi, a nyugdíjba „beépülő” intézkedés (a nyugdíjasoknak csak egy részére kiterjedők is), ld. a táblázat „II-vel” jelölt oszlopait.

*A nyugdíjak reálértékének és relatív pozíciójának változása**

Évek	Fogyasztói árindex ¹	Nettó átlag- kereset növekedés	Nyugdíj- emelés ²		Nyugdíjak reálérték- változása ³		Nyugdíjak relatív pozíció-változása ³	
			I.	II.	I.	II.	I.	II.
			(%)					
2002	5,3/5,3	19,6	15,8	15,8	10,0	10,0	-3,2	-3,1
2003	4,7/4,6	14,3	13,1	13,6	8,1	8,6	-1,0	-0,5
2004	6,8/7,3	5,7	9,6	10,8	2,1	3,3	3,2	4,3
2005	3,6/3,9	10,1	9,5	10,4	5,4	6,3	-0,8	0,0
2006	3,9/5,0	7,5	7,6	8,2	2,5	3,0	-0,9	-0,4
2007	8,0/10,7	2,8	6,5	8,3	-3,8	-2,2	1,1	2,8

*A nyugdíjak reálérték-változása a nyugdíjak vásárlóerejének változását méri; kiszámítása a nyugdíjemelés indexének a fogyasztói árindexszel (2002-től a nyugdíjas fogyasztói árindexszel) való osztása útján történik. A nyugdíjak relatív pozíció-változása a nyugdíjak vásárlóerejének a keresetek vásárlóerejéhez viszonyított (relatív) változását méri; kiszámítása a nyugdíjak reálérték- indexének a reálkereset-indexszel való osztása útján történik.

¹ Az általános és a nyugdíjas árindex.

² I. A nyugdíjemeléshez hozzászámítva a 13. havi nyugdíj bevezetésének hatását.

II. A nyugdíjemeléshez hozzászámítva a 13. havi nyugdíj bevezetésének, 2002. évtől a méltányossági emelésnek, az özvegyi nyugdíjak mértékemelésének, a saját jogú nyugellátások korrekciós emelésének és a vizitdíj bevezetése miatti emelésnek a nyugdíjba beépülő hatását.

³ A nyugdíjak reálérték-változása a nyugdíjas árindexszel, a kereseteké az általános árindexszel számolva.

A nyugdíjak reálértéke 2007-ben a nyugdíjasok döntő többségére kiterjedő intézkedéseket és a nyugdíjas fogyasztói árindexet figyelembe véve 3,8 %-kal csökkent. A nyugdíjasok meghatározott csoportjait érintő, a nyugdíjba „beépülő” intézkedéseket is számításba véve a nyugdíjak reálértékének csökkenése 2,2 % volt.

2007 évben a nyugdíjak reálértékének csökkenése tehát mérsékeltebb volt a keresetekénél. Ezért a nyugdíjak keresetekhez viszonyított relatív pozíciója a nyugdíjas állomány döntő részére kiterjedő intézkedéseket számításba véve 1,1 %-kal, a nyugdíjba beépülő további intézkedéseket is beszámítva pedig 2,8 %-kal javult.

Az időskori megélhetést biztosító nyugdíjak értékmegőrzésének fontos értékmérője, hogy az országos nettó átlagkereset havi összegéhez viszonyítva az öregségi, valamint a korhatár feletti rokkantsági nyugdíjak (kiegészítő ellátások és egyéb járandóságok nélkül) egyhavi átlaga milyen arányt mutat. Ez az arányszám az ún. *átlagos relatív nyugdíjszint*. A mindenkor relatív nyugdíjszínvonal összefoglaló mutatója annak, hogy idős korban az aktuális nyugdíjak összességükben milyen mértékben képesek helyettesíteni, pótolni a foglalkoztatottak aktuális kereseti szintjét. 2007-ben a relatív nyugdíjszint 69,3 %-ot tett ki. A 13. havi nyugdíj nélkül számítva a relatív nyugdíjszint értéke 64,1 % volt. A relatív nyugdíjszint 2007-re bekövetkezett jelentős ütemű emelkedését elsősorban a nettó átlagkereset alacsony mértékű (2,8 %-os) nominális növekedése, illetve a 4,8 %-os reálbércsökkenés magyarázza. (A nyugdíjak a vegyes indexálás és a külön nyugdíjintézkedések hatására a kereseteknél lényegesen gyorsabb ütemben emelkedtek.)

II. 2. 2. Nyugdíjbiztosítás egyéb kiadásai

millió Ft

Megnevezés	2006. évi teljesítés	2006. évi korrigált teljesítés*	2007. évi előirányzat	2007. évi teljesítés	2007. évi telj. az előir. %-ában	2007. évi telj. a korr. 2006. évi %-ában
Nyugdíjbiztosítás egyéb kiadásai	4 427,5	6 103,1	6 032,6	5 750,3	95,3	94,2
- ebből postaköltség	4 067,0	5 223,9	5 560,0	5 283,7	95,0	101,1
-ebből egyéb kiadások	360,5	879,2	472,6	466,6	98,7	53,1

* A bázist - a reális összehasonlítás megvalósítása érdekében - korrigáltuk az előző évben még az E. Alap költségvetésében szereplő III. csoportú korhatár alatti rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíjhoz kapcsolódó postaköltség és egyéb kiadások 2006. évi összegével.

A nyugdíjbiztosítás egyéb kiadásai 5 750,3 millió forint összege 4,7 %-kal kevesebb az előirányzatnál, és 5,8 %-kal alatta marad a 2006. évi korrigált teljesítésnek. A fenti összeg meghatározó részét (91,9 %-át) a postaköltségek 5 283,7 millió forint kiadása teszi ki, amely 1,1 %-kal haladja meg az előző évi korrigált teljesítést. A postaköltségek 84 %-át a postautalvány költségei teszik ki, melynek darabszáma – az előző évhez képest – 5 %-kal csökkent, díjtétele pedig 8,5 %-kal emelkedett. Az Egyéb kiadások 466,6 millió forint összegben teljesültek, amely 53,1 %-át teszi ki az előző évi korrigált összegnek. Az Egyéb kiadások csökkenése döntő részben a 2006-ban még az Egészségbiztosítási Alap (OEP) által finanszírozott ellátásokhoz kapcsolódó kiadásoknál tapasztalható.

II. 2. 3. Vagyongazdálkodás kiadásai

millió forint

Megnevezés	2006. évi teljesítés	2007. évi előirányzat	2007. évi teljesítés	2007. évi telj. az előir. %-ában	2007. évi telj. a 2006. évi %-ában
Vagyongazdálkodás kiadásai	4,6	30,0	2,7	9,0	58,7
Ellátások fedezetére szolgáló vagyongazdálkodás kiadásai	4,6	30,0	2,7	9,0	58,7
Járuléktartozás fejében átvett vagyon	4,6	12,0	2,7	22,5	58,7
Egyéb vagyon	0,0	18,0	0,0	0,0	

A vagyongazdálkodás kiadásainak összege 2,7 millió forint, amely 9,0 %-a az éves előirányzatnak. A fenti kiadás teljes egészében a járuléktartozás fejében átvett vagyonnal összefüggésben keletkezett.

II. 2. 4. Működésre fordított kiadások

Működési célú kiadások

millió forint

Megnevezés	2006.évi teljesítés	2007. évi törvényi előirányzat	2007. évi felhasználható keret*	2007. évi teljesítés	2007. évi telj. a 2006. évi %-ában
Személyi juttatás	13 116,6	12 812,8	14 265,2	14 252,1	108,7
Munkaadót terhelő járulékok	3 966,4	3 995,9	4 336,3	4 331,8	109,2
Dologi kiadás	4 803,2	4 997,4	5 418,4	5 138,5	107,0
Egyéb működési célú támogatás, kiadás	152,3	50,0	136,4	136,4	89,6
Kamatfizetés	51,2	80,0	80,0	26,7	52,1
Intézményi beruházás	1 700,7	300,0	1 295,7	830,1	48,8
Felújítás	49,2		49,9	48,5	98,6
Kölcsönök	585,1	370,0	452,3	373,1	63,8
Előirányzatba be nem vont bevételi többlet**			42,6		
Összesen	24 424,7	22 606,1	26 076,8	25 137,2	102,9

* A felhasználható keret a törvényi előirányzatnak a saját és a felügyeleti hatáskörben előirányzatmódosítással növelt összege, amely tartalmazza a 2006.évi maradványt, valamint a központi költségvetés általános és céltartalékából (pl. létszámcsoökkentés fedezetére és a 13. havi illetmény előlegére biztosított fedezetet), továbbá az előirányzat túlteljesüléssel felhasználható összeget is.

** A NYIKA programra és az ÁPV Rt-től az utolsó kincstári napon beérkezett bevétel.

Az Országgyűlés a Nyugdíjbiztosítási Alap 2007. évi működési kiadásaira 22 606,1 millió forintot hagyott jóvá. Ebből a *központi hivatali szerv működésére* – amely magában foglalja az igazgatási szervek működési kiadásainak egy részét (pl. informatikai kiadások) is – 4 712,6 millió forint, felhalmozási kiadásokra 300,0 millió forint, a Világbanki kölcsön, kamat- és tőketörlesztésére 450,0 millió forint, az *igazgatási szervek* működési kiadásaira 17 143,5 millió forint eredeti előirányzat állt rendelkezésre.

A módosításokra és átcsoportosításokra - a költségvetési, illetve az államháztartási törvényben foglaltaknak megfelelően - felügyeleti jogkörben és saját hatáskörű rendelkezések alapján került sor. Ezek növelték az ágazat 2007-ben működésre felhasználható eredeti előirányzatát.

A fejezeti hatáskörű előirányzat módosítások összege 1 288,6 millió forint, amely az alábbi tételekből tevődött össze:

- A 2007. évi költségvetési törvény 4. § (1) bekezdés a) pontja alapján a központi költségvetés céltartalékából az előző évben megvalósuló létszámcsoökkentések többletkiadásaira 464,6 millió forint pótelőirányzatot kapott az ágazat (13/2007. (II. 6.) Korm. rend.).
- A 2007. évi költségvetési törvény 4. § (2) bekezdése alapján a 2006-2007. évben elrendelt szervezeti és egyéb intézkedésekkel összefüggő

kiadásokat 80,6 millió forint összegben térítette a költségvetés (2089/2007. (V. 23.) Kom. hat.).

- A 2007. évi költségvetési törvény 4. § (8) bekezdése alapján a 2007. év után járó tizenharmadik havi illetmény előlegének külön törvény alapján (július-december hónapokban) hat havi részletben történő kifizetésének fedezete a központi költségvetés céltartalékából 486,2 millió forint összegben került biztosításra (2117/2007. (VI. 25.) Korm. hat.).
- A 2007. évi költségvetési törvény 4. § (1) bekezdés e) pontja alapján a Prémium Évek Programról és a különleges foglalkoztatási állományról szóló törvény szerinti munkáltatói kifizetések támogatására 46,7 millió forint, a c) pont alapján a diplomás pályakezdő fiatalok munkatapasztalat-szerzése támogatására 2,7 millió forint pótelőirányzatban részesült az ágazat.
- A központi költségvetés általános tartalékából a MÁV ZRt-től és a GYSEV ZRt-től átkerült nyugdíjigazgatási feladatokkal kapcsolatos kiadások 2007. évi fedezetére 143,9 millió forint átcsoportosítása történt meg (2127/2007. (VII. 3.) Korm. hat.).
- A nyugdíjszerű ellátások évközi emelésével kapcsolatos többletfeladatok fedezetére 63,9 millió forint pótelőirányzatot kapott az ágazat.

Az intézményi hatáskörű előirányzat módosítások összege 1 412,2 millió forint, amely a saját hatáskörben bevont 175,7 millió forint többletbevétel, valamint az 1 236,5 millió forint előző évi előirányzat-maradvány együttes összege.

A fentiek eredményeként 2007-ben összesen 25 306,9 millió forint módosított előirányzat állt az ágazat rendelkezésére.

A költségvetési törvényben kapott felhatalmazás alapján a Nyugdíjbiztosítási Alap felügyeletét ellátó miniszter a nyugellátásban részesülő személyek évközi nyugellátás-emelése és a tizenharmadik havi nyugdíj, valamint a nyugdíjak korrekciós célú emeléséről szóló törvény szerinti emelés végrehajtásával összefüggésben az igazgatási szervek bázisba be nem épített - így az előirányzatban sem szereplő - folyamatos működési kiadásaira 727,3 millió forint túlteljesülést engedélyezett.

Tovább növelte a felhasználható keretet az előirányzatba be nem vont 42,6 millió forint bevételi többlet. (NYIKA programra és az ÁPV Rt-től az utolsó kincsári napon beérkezett bevétel.)

Az ágazat által 2007-ben felhasználható keret így összességében 26 076,8 millió forint.

A 2007. évi működési kiadások teljesítése 25 137,2 millió forint volt és 939,6 millió forint maradvány képződött. (A maradvány-képzési kötelezettség a

2216/2007. (XI. 16.) Kormányhatározat szerint 900 millió forint volt). A 2007. évi működési kiadás a felhasználható keret 96,4 %-a, a 2006. évinél 2,9 %-kal több, a Nyugdíjbiztosítási Alap kiadásai 2007. évi összegének pedig 0,95 %-át teszi ki.

A működési kiadások legjelentősebb tételei a személyi juttatások és a munkaadókat terhelő járulékok, arányuk az összes működési kiadásokon belül együttesen 73,9 %. Az ágazatban a személyi juttatásokra fordított kiadások összege 14 252,1 millió forint, ami a felhasználható keret 99,9 %-a és a 2006. évi teljesítésnél 8,7 %-kal magasabb. Ez utóbbit a következő tényezők befolyásolták:

Jelentősen megnőtt azon jogcímek száma, amelyek az eredeti előirányzatban nem szerepelnek, hanem évközben, a központi költségvetés biztosít. 2007. évben a központi költségvetés általános, illetve céltartalékából 903,6 millió forintot használt az ágazat személyi juttatásra (pl. létszámcsökkentés többletkiadásainak, a 13. havi illetmény előlegének megtérítése, prémiuméves, illetve ösztöndíjas foglalkoztatás), 2006-ban csak 172,5 millió forint volt a szóban forgó forrásból felhasznált összeg e kiemelt előirányzaton. A növekedés 731,1 millió forint, 5,6 %. (A kapcsolódó munkaadókat terhelő járuléktöbblet 233,8 millió forint.)

A költségvetési törvény alapján engedélyezett – az eredeti előirányzatban szintén nem szereplő - évközi nyugellátás-emelésekkel összefüggő működési többletkiadások is növekedtek. Az új feladatokra tekintettel (korrekciós nyugdíjemelés, vizitdíj bevezetése miatti nyugdíjemelés) 2006. évhez viszonyítva ez a többlet 165,7 millió forint, 1,3 %. (A kapcsolódó munkaadókat terhelő járuléktöbblet 53,0 millió forint.)

Az ágazat 2007. évi engedélyezett létszáma – a 2006. évinél 220 fővel kevesebb – 3 872 fő volt. (Az ágazatnak 2006. év második felében az ONYF-nél 10 %-os, az igazgatási szerveknél – a régiós átszervezéssel egybekötve – pedig 5 %-os létszámcsökkentést kellett végrehajtani.). 2007. év végén a nyugdíjbiztosítási ágazat átlagos statisztikai állományi létszáma 3 730 fő. Az engedélyezett és az átlagos statisztikai állományi létszám közötti különbséget döntően az okozza, hogy a felmentési idő alatt a munkavégzés alól felmentett munkavállalók már nem tartoznak bele a statisztikai állományi létszámba (a felmentési időszak végéig kifizetett illetmény viszont terheli a személyi juttatás előirányzatot).

Az ágazat dologi kiadásainak teljesítése a felhasználható keret 94,8 %-a, 5 138,5 millió forint, ami 7,0 %-kal magasabb az előző évinél, elsősorban az előző évi előirányzat-maradvány felhasználásának hatására.

Intézményi beruházási kiadásokra (elsősorban informatikai beruházásra) 830,1 millió forint felhasználása történt, mely a felhasználható keret 64,1 %-a, az előző évi teljesítésnek pedig mindössze 48,8 %-a. A forrást a 300 millió forint törvényi előirányzaton felül az előirányzat-maradvány bevonása és a dologi előirányzatok terhére történt átcsoportosítás biztosította.

Felújítási kiadásokra előirányzat a költségvetési törvényben nem került meghatározásra, év közben minimális, 48,5 millió forint összegű munka elvégzése történt, melynek forrása előző évi maradvány, valamint intézményi hatáskörű átcsoportosítás. A tárgyévi felhasználás közel azonos az előző évivel.

Központi hivatali szerv

A Nyugdíjbiztosítási Alap kezelését és a nyugdíjigazgatás központi irányítását ellátó központi hivatali szerv (ONYF) működési kiadásainak teljesített összege 6 046,7 millió forint, ami a felhasználható keret 89,0 %-a.

A személyi juttatások teljesítése 1 638,6 millió forint, mely a módosított előirányzat 99,7 %-a, az előző évihez képest 107,0 %-os a felhasználás.

A személyi juttatások nagyságrendje meghatározta a munkaadókat terhelő járulékok előirányzatának teljesítését. A módosított előirányzat 503,4 millió forint, a teljesítés 502,0 millió forint.

A dologi kiadások 2 946,7 millió forintos módosított előirányzatával szemben a teljesítés 2 793,3 millió forint, amely 329,9 millió forinttal több a 2006. évinél. A dologi előirányzatok felhasználása nagyobb részt (több mint 80 %) az informatikai rendszerek fenntartására történt, illetve az intézmény üzemeltetésére, kommunikációs kiadásokra, igénybevett karbantartási szolgáltatásokra, készlet beszerzésekre és egyéb költségekre nyújtott fedezetet.

A beruházási kiadások módosított előirányzata 1 040,1 millió forintos összegével szemben a teljesítés 625,5 millió forint. A kiadások döntő része informatikai beruházás. A kötelezettségvállalással terhelt maradvány beruházásokat érintő összege – tartalmazza az előző évi maradvány összegét is –414,6 millió forint, mely informatikai fejlesztéshez kapcsolódik.

A Kölcsönök eredeti előirányzata a világbanki kölcsön tőketörlesztésének 370,0 millió forint összegét tartalmazta, a dolgozói lakáskölcsönökre év közben intézményi hatáskörben 82,3 millió forint előirányzat-átcsoportosítás történt, ezzel a kölcsönök módosított előirányzata 452,3 millió forintra növekedett. Világbanki hitel tőketörlesztése címén 290,8 millió forint kifizetése történt meg, ami az előirányzat 78,6 %-ának felel meg. 2007. évben 33 fő részesült – az előző évi 62 fővel szemben – lakás vásárláshoz, építéshez, korszerűsítéshez felhasználható munkáltatói kölcsönben.

A Világbanki hitel felvételhez kapcsolódó kamatfizetés 26,7 millió forint volt, ami az eredeti előirányzat (80,0 millió forint) 33,4 %-át teszi ki.

A fentiek szerint a Világbanki hitel tőketörlesztésére és a kapcsolódó kamatfizetésre előirányzott 450,0 millió forintból 317,5 millió forint, az eredeti előirányzat 70,6 %-a került felhasználásra. A 132,5 millió forint maradványból kötelezettségvállalással terhelt 1,4 millió forint.

Az **informatikai** szakterület kiemelt feladata volt 2007-ben a nyilvántartási, a nyugdíj-megállapítási, a folyósítási és egyéb, a feladatellátást támogató rendszerek hatékony, biztonságos működtetése, jogszabályváltozásokat követő fejlesztése,– az elektronikus ügyintézés, valamint a nyugdíjbiztosítási ágazat területi szerveinek régiós átalakítás követelményeit szem előtt tartva – a központi közigazgatás egységes szemléletű informatikai és szolgáltatás központú fejlesztése. További feladat volt a „Magyar Információs Társadalom Stratégia és Programterv (MITS)”-ben foglalt stratégiával összhangban, az ágazati részstratégia célkitűzései alapján a nyugdíjbiztosítási ágazat informatikai eszköztárának szinten tartása, folyamatos fejlesztése, illetve a működőképesség fenntartása.

Az informatikai dologi kiadások módosított előirányzata – a központi hivatali szerv dologi kiadásain belül – az előző évi előirányzat-maradvány és a saját hatáskörű átcsoportosítások eredményeként 2 432,6 millió forint. A teljesítés 2 329,2 millió forint, a maradvány kötelezettségvállalással terhelt.

Az ágazat 2006-ban csatlakozott az elektronikus kormányzati gerinchálózatra (EKG), a Magyar Telekom Nyrt-vel az Egyedi Szerződés megkötésére 2007. március 1-jén került sor. A csatlakozás egyrészt lehetővé teszi a számítógépes hálózat biztonságosabb adatforgalmát, másrészt pedig telefonos szolgáltatásokat tesz lehetővé, az összeköttetések sebességének növelése mellett. A hívások egy helyen történő kiléptetése az EKG felé, valamint az EKG használata miatti eltérés az általános szolgáltatási feltételektől alacsonyabb tarifális költségeket eredményeznek. A kiépített hálózat használata során az ágazaton belüli kommunikáció, valamint az EKG-hoz csatlakozott más kormányzati intézményekkel való kommunikáció ingyenessé vált. Az üzemeltetési költségek az ágazat számára jelentősen csökkentek.

A Webroot szolgáltatás megrendelésével a vírusirtás hatékonyságának növelése és a különböző kártékony programok elleni védelem valósul meg folyamatosan a korábbi, kizárólag vírusvédelmet szolgáló szoftver cseréjével.

A NYUGDMEG rendszerben elkészültek a 2007. január 1-jétől hatályos, illetve a 2007. évközi jogszabály-változásoknak megfelelő fejlesztések, jogszabály-követések. Az év folyamán a rendszerben 8 darab verzióváltás történt. Kiemelt fejlesztési feladat volt a vizitdíj bevezetésével összefüggő ún. „emelési feladatok” elvégzése, a koordinációs rendeletek hatálya alá tartozó igények kezelése, az E-205, és az E-210 (HU) nyomtatványok beépítése, valamint a MÁV Zrt. Nyugdíjigazgatóság integrációjából adódó programmódosítások elvégzése. A MÁV Zrt. Nyugdíjigazgatóságnál alkalmazott nyilvántartási informatikai rendszer átvételére sor került, megkezdődtek az előkészületek az adatoknak a KELEN adatbázisába történő migrálására. A KELEN-ben az év során 7 darab verzióváltás történt. Elkészültek a KELEN-ben a 2007-es adatszolgáltatási időszak regisztrációs és adatbefogadási funkciói (kötelezettség-beállítás, papír alapú és floppy regisztráció, helyi rögzítés befogadásához szükséges funkciók).

Külön program keretében került sor a KELEN adatbefogadási funkcióinak újraírására, amely az elektronikus adathordozón érkező adatszolgáltatások beérkeztetését és feldolgozását végző programrészek átalakítására irányult. Befejeződött a 2006.évi NYENYI rendszer fejlesztése, amely 2007. novemberétől a 2007. évi adatszolgáltatások fogadására is alkalmas.

2007. évi fejlesztési feladat volt az ún. Követelés-nyilvántartó rendszer továbbfejlesztése, országos bevezetése, amely a szakigazgatás és a pénzügyi szakterület számára az ágazat követelésállományának (megtérített ellátások, jogalap nélküli ellátások, mulasztási bírság, perköltség, kamat, egyéb) kezeléséhez nyújt informatikai támogatást. Ez a program az igazgatási szerveknél korábban eltérő adós- és követelés-nyilvántartó rendszerek egységesítése és a manuális feldolgozás kiváltása céljából valósult meg. A fejlesztés folyamatos volt, a rendszer bevezetése 2008. évre áthúzódott.

A 2007. évi fejlesztések között kiemelt feladatot jelentett a NYENYI lappal kapcsolatos adatszolgáltatás elektronikus ügyintézés keretében történő teljesítését biztosító, ún. e-NYENYI rendszer kialakítása.

Az informatikai beruházásokra a költségvetési törvény által biztosított 300,0 millió forint előirányzat a 2006. évi előirányzat-maradvány, az ingatlan értékesítésből származó többletbevétel és dologi előirányzat átcsoportosításával 1 001,9 millió forintra növekedett. A teljesítés 587,4 millió forint, a maradvány kötelezettségvállalással terhelt. Szükség anyagi lehetőségek mellett folytatódott az informatikai szolgáltatások elérhetőségének szinten tartása, némi fejlesztése, így 7 500 darab memóriamodult beszerzése történt meg a meglévő géppark életciklusa közben történt erőforrás növekedés, és az ebből fakadó lassúság megszüntetése érdekében. A KELEN rendszer 2003-ban üzembe helyezett központi eszköz-parkja további folyamatos üzemének biztosítása és az eszköz-park beszerzésének előkészítése megtörtént.

2007. évben kiemelt feladatot jelentett a NYUFUR rendszer korszerűsítése, az első interaktív ügyviteli folyamatok bevezetése, melynek érdekében módosításra került az „ONYF Integrált rendszer – Folyósítási funkciók specifikációjának elkészítése” projekt „Interaktív ügyvitel alapjai V07” projektre.

A központi hivatali szerv előirányzat-maradványa 748,7 millió forint, melyből kötelezettség-vállalással terhelt 617,7 millió forint. A maradvány döntő része dologi és beruházási kiadásoknál keletkezett.

2007. január 1-jétől az állami nyugdíjbiztosítás igazgatási feladatait hét, ellátást megállapító regionális nyugdíjbiztosítási igazgatóság és az ellátásokat központilag folyósító, egyben az elhalt nyugdíjasok utáni hozzátartozói igényeket elbíráló Nyugdíjfolyósító Igazgatóság látja el. Az ONYF határidőben és eredményesen elvégezte a nyugdíjigazgatás szervezetének regionális átalakítását, ezzel a vonatkozó kormányhatározat végrehajtásra került.

Az igazgatási szervek önállóan gazdálkodó, az előirányzatok felett teljes jogkörrel rendelkező költségvetési szervek. Az igazgatóságok működéséhez és a zavartalan feladatellátáshoz a személyi juttatást, a kapcsolódó járulékot, a dologi kiadást, valamint a szükséges beruházási és felújítási forrást az 5.2. Igazgatási szervek alcím tartalmazza. Az ONYF igazgatási szerveinek (a továbbiakban: igazgatási szervek) működési kiadásaira a 18 553,1 millió forint módosított előirányzattal és az engedélyezett 727,3 millió forint túlteljesüléssel együtt összesen 19 280,4 millió forint keret állt rendelkezésre, melynek 99,0 %-a, 19 090,5 millió forint került felhasználásra.

A személyi juttatás kiadása a 12 621,4 millió forintos felhasználható kerettel szemben 12 613,5 millió forint. A felhasználható keret és a teljesítés tartalmazza a nyugdíjak emelésének végrehajtása miatt engedélyezett 434,1 millió forint túlteljesülést. A kapcsolódó munkaadókat terhelő járulékok felhasználható kerete 3 832,9 millió forint, teljesítés 3 829,8 millió forint.

Az igazgatási szervek dologi előirányzatai a feladatellátáshoz szükséges működési kiadásokra, az épületek üzemeltetésére nyújtanak fedezetet. A dologi kiadások 2 471,7 millió forintos rendelkezésre álló keretéből 2 345,2 millió forint felhasználása történt meg, amely az előző évhez képest mindössze 5,4 millió forinttal, 0,2 %-kal magasabb. Az igazgatási szervek működése a szűkös keretek mellett a takarékos gazdálkodás eredményeként, az előirányzatok ésszerű felhasználásával volt biztosítható. A dologi előirányzatoknál 126,5 millió forint maradvány képződött, amely kötelezettség-vállalással terhelt.

Beruházási, felújítási kiadásokra eredeti előirányzat nem állt rendelkezésre. A forrást az előző évi maradvány felhasználása, illetve a saját hatáskörű átcsoportosítások biztosították. A kiadások összege 253,1 millió forint, amely elsősorban épület felújításra (48,5 millió forint), az ügyfél kiszolgálás színvonalának emelésére, és gépbeszerzésekre (204,6 millió forint) került felhasználásra. Az előző évhez képest a felhasználás e kiemelt előirányzatokon 10,1 %-kal csökkent.

Az igazgatási szervek 2007. évi előirányzat-maradványa 190,9 millió forint, amely teljes mértékben kötelezettségvállalással terhelt.

III. A Nyugdíjbiztosítási ágazat 2007. évi ellenőrzési tevékenységének bemutatása

Az ONYF szakmai és költségvetési felügyeleti ellenőrzési rendje alkalmazkodott az igazgatási szerveknél bekövetkezett változásokhoz. 2007. január 1-jétől kezdődően a felügyeleti ellenőrzések a régiós szervezet jogi-szakmai tevékenységére irányultak. Ez alól 2007. évben kivétel volt a költségvetési és pénzügyi gazdálkodási tevékenységet vizsgáló felügyeleti ellenőrzés, miután az igazgatóságok a vizsgált feladatokat 2006. évben még megyei szinten látták el. A megszűnt szervezetek pénzügyi tevékenysége, gazdálkodása összességében szabályos volt, felelősségre vonást indokoló szabálytalanság nem történt.

A megszűnt szervezeti egységek pénzügyi, gazdasági tevékenységének a regionális szervezetekbe történt integrálása, a jogutódlásból adódó pénzügyi, gazdasági feladatok ellátása, a számviteli rend kialakítása szabályszerű volt. Az átszervezés semmilyen törést nem okozott e fontos területen sem. Az új szervezetek működésének induló pénzügyi, gazdasági feltételei adottak voltak.

A nyugdíjszakmai területen (nyugdíj-megállapítás, területi nyugdíjellenőrzés, nyilvántartás, adatszolgáltatás, megtérítés, megállapodások megkötése, stb.) az ellenőrzések a régió egészére, ezen belül egy-egy szakterületre koncentráltan valósultak meg.

Az ellenőrzések során megállapítható volt, hogy a regionális nyugdíjbiztosítási igazgatóságokon a feladatellátás megfelelően szabályozott, szervezett, az ügyfelek kiszolgálására, jogaik érvényesítésére, a törvényesség betartására nagy hangsúlyt fektettek. A regionális szervezeti átalakulás az ügyintézésre, a hatósági feladatellátásra nem volt negatív hatással, az egységes jogalkalmazás következetes érvényesítését pedig segítette.

Az ágazat alapellátását, a nyugdíj- és egyéb ellátásra irányuló igények elbírálását folyamatosan és növekvő mértékben segíti az ellenőrzési tevékenység, ahol a kapacitások a végső határon vannak, és a tevékenység további megerősítését tartjuk szükségesnek. Az igényelbírálás folyamatában az ellenőrök segítik az igénylő jogainak érvényre juttatását, adatokat tisztáznak, kutatnak fel, tanukat hallgatnak meg, stb. Mindez speciális szakértelmet igénylő tevékenység, ugyanakkor hatással van a feketegazdaság, a bejelentés nélküli foglalkoztatás elleni hatékonyabb fellépésre is, mert a nyugdíjellenőrzés kapcsán olyan mulasztások is feltárást nyerhetnek, amelyek rendezésére – az ágazat értesítése alapján – az adóhatóság vagy a munkaerőpiaci ellenőrzési szervek jogosultak. Számos és egyre növekvő egyedi ügyekben éppen az ellenőri intézkedés az, ami lehetővé teszi a teljesítő nyugdíjhatározat meghozatalát. Ezen túl, szakmailag igényesebb lesz a határozat kimunkálása, csökken az elintézési idő, az ügyfél érzékeli a törődést, amelyek együtt adják a nyugdíjbiztosítás sajátos szolgáltató jellegét.

Az ellenőrzési szakterület 2007. évben mindösszesen 109 778 esetben folytatott eljárást, míg 2006. évben 98 893 ügyben volt szükség az ellenőrzés megtartására.

Feladatuk többek között, hogy a foglalkoztatók törvényben előírt adatszolgáltatási kötelezettségének teljesítését „kikényszerítsék”, amennyiben szükséges, azt helyettük megtegyék. Az „utólagos” adatszolgáltatás az ellenőrzési szakterület számára időigényes és bonyolult feladat. A szakterület az adatvesztés elkerülése érdekében kiemelten kezeli a felszámolási/végelszámolási eljárás alatt álló foglalkoztatók ún. záró ellenőrzését, a nyugdíjbiztosítási adatszolgáltatások rendezését. 2007. évben az elvégzett záró ellenőrzések száma 33408 volt, ami az előző évhez képest (29 600) 11,4%-os növekedést jelent.

A jelzett feladatok teljes körű elvégzéséhez a rendelkezésre álló létszám nem elegendő. A szakterület összlétszáma 262 fő. Emiatt tervszerű (visszatérő) preventív jellegű ellenőrzések megtartására nincs lehetőség, az ügyiratok intézésében lemaradások keletkeznek, illetve nincs mód a záró ellenőrzések még időben történő megtartására, annak szakigazgatási „visszacsatolására”.

Mindezekre figyelemmel a területi igazgatási szerveknél indokolt lenne az ellenőri létszám érdemi növelése, amelynek társadalmi hasznossága visszaigazolódna a Nyugdíjbiztosítási Alap védelmében, az adatszolgáltatási fegyelem javulásában, a nyugdíj-váromány épségének teljesebb körű megőrzésében, az adatszolgáltatás színvonalának javulásában, továbbá a bejelentési fegyelem, a biztosított és a foglalkoztatói nyugdíjtudatosság erősítésében.

IV. Nyugdíjbiztosításhoz kapcsolódó nemzetközi tevékenységek bemutatása

Az ONYF 2007. évi nemzetközi tevékenységét az Európai uniós tagságunkból fakadó, a közösségi jogszabályok alkalmazási feltételeinek biztosításával, a nemzetközi nyugdíj-megállapítás szakigazgatási kérdéseivel, a nemzetközi szervezeti tagságból eredő kötelezettségek teljesítésével, valamint a nyugdíjigazgatás ügyintézés korszerűsítésével, az uniós nyugdíjbiztosítási nyilvántartás informatikai rendszerének fejlesztésével összefüggő uniós célkitűzések - EUlysses program - határozták meg.

A nemzetközi tevékenység a kiutazási és fogadási tervben foglaltak alapján, előre ütemezetten került elvégzésre.

A nemzetközi együttműködés vezetői szintű és szakértői találkozók, az EU intézményeknél (bizottságainál) történő szakmai képviselő ellátása, nemzetközi szervezetek rendezvényein, szakmai konferenciákon történő részvétel formájában valósult meg.

A kétoldalú nyugdíjbiztosítási együttműködés keretében vezetői találkozóra került sor az ONYF főigazgatója valamint a német partnerszervezet vezetője között *Berlinben* és *Budapesten*, az olasz Társadalombiztosítási Intézet /INPS/ vezetőivel *Rómában*, az osztrák Nyugdíjbiztosítási Intézet vezetőjének

meghívása alapján *Bécsben*, a francia nyugdíjbiztosítási intézet vezetőjével *Párizsban*, illetve *Magyarországon*.

A nemzetközi nem-kormányzati szakmai szervezetek tevékenységéhez kapcsolódóan az ONYF feladatai alapján a legjelentősebb az ISSA (Nemzetközi Társadalombiztosítási Szövetség) munkájában történő részvétel, melynek feltétele az évenként fizetendő tagdíj. Ennek összege 2007. évben 4,3 millió forint volt. Az ISSA tagságnak köszönhetően szakmai rendezvényeken vettek részt magyar nyugdíjbiztosítási szakemberek a *Moszkvában* megrendezett Közgyűlésen, a *Technikai Bizottság* tagjaként a Bizottság *Berlini* ülésén, a *Koppenhágai* és *Oslói Európai Regionális üléseken*, a *Varsóban* megrendezett Nemzetközi Kutatási Konferencián, a társadalombiztosítási *Aktuáriusok és Statisztikusok Helsinkiben* tartott találkozáján, a *Technikai Bizottság* „Adminisztratív Igazgatás: Szervezés és Módszerek” c. *Bécsben* megtartott rendezvényén, és az európai nyugdíjbiztosítás helyzetéről és jövőjéről szóló szakmai konferencián.

Az ONYF képviselői részt vettek a *Lisszabonban* megrendezett *CAF konferencián*, valamint a *Nemzetközi Jogász Szövetség Kongresszusán*, *Madridban*.

Összekötő szervi tárgyalásokra került sor a szlovák, a cseh valamint a holland és magyar szakértők *budapesti* megbeszélései alkalmával.

A biztosítottak szempontjából kiemelkedő fontosságú volt a román összekötő szervvel folytatott budapesti és bukaresti tárgyalás. Ennek alkalmával a két ország között hatályban volt szociálpolitikai és szociális biztonsági egyezmények, valamint Románia EU csatlakozásából adódó nyugdíjszakmai feladatok racionalizálása és a gyorsabb igényelbírálás érdekében folytak szakértői egyeztetések.

Eredményes volt a német együttműködés keretében *Stuttgartban*, majd *Budapestben* szervezett német-magyar tanácsadói napok rendezvény, továbbá az első ízben megrendezett osztrák- magyar tanácsadói napok, melyeknek színhelye *Eisenstadt*, *Güssing* ill. *Győr* és *Szombathely* voltak. A szakmai napokat igen nagy érdeklődés kísérte.

Az Európai Unió tagjaként jelentősen bővültek nemzetközi nyugdíjszakmai feladataink. E tevékenysége keretében az ONYF kiemelten kezelte az új koordinációs rendeletek alkalmazásával összefüggő jogi, szakigazgatási kérdések tisztázását, az új tagállamok felvételével, a szociálpolitikai egyezmények felülvizsgálatával összefüggő szakértői közreműködés biztosítását, az EU intézmények munkájában való aktív részvételt. Ennek keretében képviselket biztosított az ONYF a *Migráns Munkavállalók Szociális Biztonságával* foglalkozó *Adminisztratív Bizottságban*, annak munkáját segítő ad hoc munkacsoportjaiban, valamint annak *Technikai Bizottságban*.

A tagállamok közötti *elektronikus adatcsere* megvalósításának előkészítését végző munkacsoportokban való konstruktív részvételt a Bizottság több ízben

megköszönte. 2007-ben indították el az *EUlysses nyugdíj portál kialakításának programját*, amely a tagállami nyugdíjrendszerekről átfogó tájékoztatást nyújt majd az érdeklődők számára.

Az illetékes minisztérium felkérésére az *Európai Tanács Szociális Kérdések Munkacsoportjának* jogszabály-előkészítő munkájába is bekapcsolódtak munkatársaink, az új koordinációs rendelet végrehajtási rendelet nyugdíjágazatot érintő fejezeteinek brüsszeli tárgyalásai alkalmával.

Az ONYF, mint leendő teherviselő, illetve végrehajtásért felelős igazgatási szerv szakértői képviseletet biztosított a magyar- *ukrán*, a magyar-*montenegrói* valamint a *Bosznia–Hercegovinával* megkötendő szociális biztonsági egyezmények előkészítő tárgyalásain.

Az Országgyűlés Külügyi Bizottságának felkérése alapján az ONYF fogadta a *Cseh Parlament* szociális kérdésekkel foglalkozó delegációját.

A Külügyminisztérium, továbbá magyarországi külképviseletek megkeresése alapján fogadtuk a vezetői szintű *moldáv* társadalombiztosítási delegációt, a *Thaiföldi Munkaügyi Minisztérium* képviselőit, valamint a Világbank segélyprogramja keretében magyarországi tanulmányútra érkezett – a *boszniai társadalombiztosítási szervezetek* képviselőiből álló – küldöttséget.

V. A Nyugdíjbiztosítási Alap ellátási és működési szektorának mérlegtagozódása és egyes tételeinek alakulása

V. 1. A Nyugdíjbiztosítási Alap ellátási vagyonának alakulása

ESZKÖZÖK

Az eszközök éves záró állománya 79 209,2 millió forint, amely azonos a forgóeszközök összegével. Az előző évhez képest a csökkenés 46 936,7 millió forint, mértéke 37,2 %.

- A készletek a beszámolási időszakban 26,1 millió forinttal csökkentek, ami a csekély mértékű értékesítésnek köszönhető, így az év végi összegük 14,2 millió forint, mely a követelés (járadék) fejében, értékesítési céllal átvett készletek állományát tartalmazza.
- A forgóeszközök jelentős tétele a követelések értéke, mely 57 447,5 millió forint. A követelések legnagyobb tétele az adósállomány, melynek auditálás utáni nettó (értékvesztéssel csökkentett) összege 57 329,7 millió forint (a bruttó adósállomány értéke 125 561,7 millió Ft, az elszámolt értékvesztés 68 232,0 millió Ft). Az adósállomány legnagyobb részét, az APEH által készített leltárban kimutatott járulékadósok végleges feldolgozás utáni, év végi állománya képezi, melynek mérlegszerinti értéke: 56 227,1 millió Ft (a bruttó adósállomány: 121 377,3 millió Ft, az erre elszámolt értékvesztés: 65 150,2 millió Ft.)

- A követelésállomány része még: áruszállításból, és szolgáltatásból 0,3 millió forint, valamint az egyéb követelések 117,5 millió forint összegben, melyek az előző évhez viszonyítva jelentős összegű, 94,4%-os mértékű csökkenést mutatnak, mely az APEH-hal szembeni 2 014,7 millió forint előző évi összeg kivezetése miatt következett be.
- A járuléktartozás fejében átvett értékpapírok, részesedések könyvszerinti 37,8 millió forintos értéke az előző évhez viszonyítva nem változott.
- A pénzeszközök állományértéke 2006. év végén 8 066,6 millió forint, ez a beszámolási időszakban 11 925,2 millió forinttal nőtt, így a 2007. évi záró állomány értéke 19 991,8 millió forint, ami az előző évhez képest 147,8% -os növekedést mutat. A pénzeszközök között az Alap kezelője a kincstári számlák és a pénztárak tételeit tartja nyilván. Ennek jelentős tétele az „új korengedményes nyugdíj”, melynek 2007. évi nyitóállománya 9 649,6, záróállománya pedig 15 687,7 millió forint volt.
- Az egyéb aktív pénzügyi elszámolások beszámolási időszak végi állománya 1 717,9 millió forint, mely az előző évhez képest 380,6 millió forinttal, 28,5 %-kal növekedett. Itt tartjuk nyilván a nem a Nyugdíjbiztosítási Alap terhére finanszírozott, megtérítendő elszámolások állományának összegét, mely az aktívák nagyobb részét alkotja. Ennek legnagyobb tételei a „Nem az Nyugdíjbiztosítási Alapból finanszírozott ellátások”, melynek nyitóegyenlege 677,8 millió, záróegyenlege pedig 3 060,0 millió forint, valamint a NYUFIG „Visszaérkezett ellátások elszámolási számla”, melynek nyitóegyenlege 296,7 millió, záróegyenlege pedig 765,7 millió forint volt.

FORRÁSOK

A források záró állománya 79 209,2 millió forint, amely jelentős részben a rövidlejáratú és egyéb kötelezettségek 66 405,4 millió forintos, magas összegéből és a saját tőke –8 905,9 millió forintos, negatív összegének különbségéből adódik.

- A saját tőke negatív összegű 8 905,9 millió forintos év végi állománya az adós állománynál elszámolt jelentős összegű értékvesztés és az APEH leltárában szereplő kötelezettség következménye.
- A költségvetési tartalékok záró állománya –843,7 millió forint, mely az előző évekről áthúzódó negatív összegű tartalék, a tárgyévi kiadási többlet és a bevételi túlteljesítés eredménye. Az előző évi záró állomány összege –4 877,9 millió forint volt.
- Hosszú lejáratú kötelezettsége az előző évekhez hasonlóan az idén sem volt a Nyugdíjbiztosítási Alapnak.

- A rövidlejáratú kötelezettségek állománya az előző évihez képest jelentős mértékű csökkenést mutat. A csökkenést az auditált túlfizetés-állomány értékének csökkenése okozza (66 405,4 millió forint), ebből az APEH által kimutatott túlfizetés 65 695,7 millió Ft. A tárgyévben felvett hitel visszafizetésre került, ezért év végén hitelállományt nem mutattunk ki. Az előző évi hitelállomány értéke 15 969,4 millió Ft.
- Az egyéb passzív pénzügyi elszámolások előző évi összege 14 281,8 millió forint, a tárgyévi 22 553,4 millió forintos állomány ehhez viszonyítva 57,9 % növekedést mutat. A növekedés főként az átfutó bevételként kimutatott, az új korengedményes nyugdíjra előre befizetett összegek állomány növekedéséből adódik.

V. 2. A Nyugdíjbiztosítási Alap működési vagyonának alakulása

ESZKÖZÖK

Az eszközök éves záró állománya 18 405,7 millió forint, az előző évhez mérten 3,6 %-kal (698,2 millió forinttal) csökkent az alábbi tételek 2007. évi változásának következményeként.

Az eszközök legnagyobb hányadát (92,46 %) a befektetett eszközök képviselik 17 017,9 millió forinttal, melynek összetételét a következők határozzák meg.

- Az immateriális javak értéke 1 360 millió forint, amely 292 millió forinttal magasabb összegű, mint a 2006. évi záró állomány. A változást a nyugdíjszakmai integrált szoftverek és az informatikai hálózat és infrastruktúra – biztonságot is növelő – felügyeleti szoftverének jelentős összegű beruházása eredményezte.
- A tárgyi eszközök (ingatlanok, gépek berendezések, beruházások stb.) záró állománya 15 335,7 millió forint, az előző évi mérlegértékhez képest a csökkenés 781,1 millió forint. A csökkenésben szerepet játszott, hogy 2004-ben a számítástechnikai géppark cseréje megtörtént, ezért 2007-ben jelentős ingatlan, gép, berendezés beruházás nem történt, alapvetően a meglévő eszközállomány állagmegóvása valósult meg, az állományváltozást alapvetően az értékcsökkenés tárgyévi elszámolása befolyásolta.

Az egyéb aktív pénzügyi elszámolások 2007. évi záró állománya 40,7 millió forint. Az aktívák között szerepel 30,7 millió forint azon átfutó kiadás, amely a 2007. évben kifizetett megelőlegezett családtámogatási ellátások TÁH részéről mérlegforduló napig meg nem térített ágazati összege.

FORRÁSOK

A források éves állománya 18 405,7 millió forint. Legnagyobb hányadát a saját tőke képviseli, a fennmaradó összeg a tartalékokból (5,1%), valamint a kötelezettségekből (3,2 %) tevődik össze.

- A saját tőke állománya: 16 878,8 millió forint, a források 91,7 %-a. A csökkenés 84 millió forint. Ennek okai a befektetett eszköz amortizációja, illetve a hosszú lejáratú kötelezettségek (Világbanki hitelhez kapcsolódó kötelezettség) 33,3%-os csökkenése az előző évhez képest.
- A tartalékok 939,6 millió forint összegének alakulását a tárgyévi kiadási megtakarítás és a többletbevétel határozta meg. A tartalék összegének 28,2%-a előző évi előirányzat-maradvány, míg 71,8%-a a 2007. évi kiadási megtakarításból és bevételi többletből áll. A tartalékok 2007. évi összege az előző évhez képest 297,9 millió forinttal csökkent. A maradvány alakulását kormányzati intézkedések és a gazdálkodás körülményei befolyásolták.
- A kötelezettségek állománya 587,3 millió forint, mindössze 3,2 %-a a források összegének. Ebből hosszú lejáratú kötelezettség 77,1 millió forint, (előző évi 115,6 millió forint). A rövid lejáratú kötelezettségek állománya 469,6 millió forint (az előző évi 745,4 millió forint). E tételek között került kimutatásra az áruszállításból és szolgáltatásból adódó fizetési kötelezettség, valamint a 2008. évre esedékes hosszú lejáratú kötelezettségek következő évi törlesztő részlete (320,3 millió forint).
- Az egyéb passzív pénzügyi elszámolások záró állománya 40,6 millió forint, az előző évhez képest a csökkenés 1,9 millió forint.

Összefoglalva, a működési eszköz-forrás állomány 18 405,7 millió forintra, 3,6 %-kal, – 698,2 millió forinttal – csökkent az előző évhez képest.

VI. Nem a Nyugdíjbiztosítási Alapból finanszírozott ellátások 2007. évi alakulása

2007. évben a nem a Nyugdíjbiztosítási Alapból finanszírozott ellátások összes kiadása 158.168,4 millió forint, bevétele 157 338,8 millió forint, a finanszírozási hiány 829,6 millió forint volt. Az előző évi elszámolások rendezését is figyelembe véve az összes kiadás 158 864,7 millió forint, a bevétel 158 449,0 millió forint, az alábbiakban részletezettekben következően a hiány összege 415,7 millió forint volt.

A 2007. évi finanszírozás helyzetét tekintve a központi költségvetés által finanszírozott jövedelempótló és -kiegészítő szociális támogatások ellátási

kiadásai 124 090,2 millió forint összegben teljesültek. Az éves előirányzat összegét – 124 720,0 millió forintot – figyelembe véve, éves szinten ezeknek az ellátásoknak a kiadásainál 629,8 millió forint megtakarítás mutatkozik. Az előirányzathoz képest túlteljesülés következett be a rokkantsági járadék, a megváltozott munkaképességűek járadékai, az egészségkárosodási járadék, a bányászok korengedményes nyugdíja, a házastársi pótlék, valamint az egyéb támogatások kiadásainál. A legnagyobb mértékű a túlteljesülés – 695,6 millió forint – a megváltozott munkaképességűek járadékai esetében. A többi ellátást tekintve a tényleges kiadások elmaradtak az előirányzattól, legjelentősebb mértékben: 1460,1 millió forinttal a politikai rehabilitációs és más nyugdíjkiegészítésekénél, jelentősebb megtakarítás: 648,7 millió forint és 15,1 millió forint mutatkozik még a távhő-szolgáltatási támogatás, illetve a mezőgazdasági járadék kiadásainál.

Az ellátási kiadások 2,0 %-kal haladják meg a jövedelempótló és -kiegészítő szociális támogatások 2006. évben teljesített kifizetéseinek (121.608,3 millió forint) összegét. A növekedés irányába a következő tényezők hatottak: Az év során sor került a nyugdíjszerű ellátások két alkalommal – együttesen 6,5 %-os mértékben – végrehajtott emelésére. Egyes jövedelempótló és -kiegészítő szociális támogatásban részesülő ellátottak ellátásának a vizitdíj bevezetésével összefüggésben történő emelése is megvalósult. Továbbá 2007. évben éves szinten érvényesült a polgármesteri nyugdíjban, illetve közszolgálati járadékban részesülők számának növekedése is. A jelzett változásban közrejátszott emellett az ellátottak számának 14,9 %-os csökkenése (a tárgyévi átlagos létszám: 564 307 fő), amiben viszont jelentős szerepe volt a távhőszolgáltatási támogatás NYUFIG általi folyósítása megszüntetésének következtében megvalósuló létszámcsökkenésnek (2006. évi átlagos létszámuk 63 185 fő volt).

A bevételek, amelyek összege 123 970,8 millió forint, 119,4 millió forinttal maradnak el a kiadásoktól, ezt a hiányt kell a zárszámadás keretében a Nyugdíjbiztosítási Alap részére megtéríteni.

A **pénzbeli kárpótlás** 3 895,0 millió forintos kifizetése az előirányzat 4055,0 millió forintos összegéhez képest 160,0 millió forint megtakarítást eredményez. A **Párizsi Békeszerződés alapján folyósított életjáradékok** kiadásainál: **2 164,9** millió forint, az előirányzat 2 334,0 millió forint összegéhez mérten 169,1 millió forint megtakarítás mutatkozik.

A pénzbeli kárpótlás kiadásai 7,6 %-kal, a Párizsi Békeszerződés alapján folyósított életjáradékok kiadásai 8,7 %-kal kisebbek a 2006. évi kiadásoknál. Az ellátottak száma mindkét ellátás esetében csökkent (10,3 illetve 6,1%-kal), viszont mind a pénzbeli kárpótlás alapösszegének, mind a Párizsi Békeszerződés alapján folyósított életjáradékok összegének emelésére sor került az év folyamán.

E két ellátás esetében a bevételek összege együttesen 6 048,1 millió forint, a kiadások 11,7 millió forinttal meghaladják a bevételeket, amelyet ugyancsak a

zárszámadás keretében kell a központi költségvetésnek a Nyugdíjbiztosítási Alap részére megtérítenie.

Az „**új**” **korengedményes nyugdíj** 2007. évi kiadása 12 036,5 millió forint, a 2007. évet illető bevétele 10 548,7 millió forint – a nyugdíjemelésekből adódó – hiánya ezáltal 1 487,8 millió forint volt, amelynek megtérítése az 1999. évi CIX. tv. 14. §-a alapján a Munkaerő Piaci Alapot terheli. A jelzett 2007. évi kiadás 23,2 %-kal magasabb a 2006. évinél. Az ellátottak száma 6,2 %-kal nőtt az előző évhez képest. A kiadások növekedésének irányába hatott emellett az ellátásoknak az év folyamán két alkalommal történt emelése, valamint a vizitdíj bevezetésével összefüggő emelése is.

A hadigondozotti ellátások és a vagyoni kárpótlási életjáradék kiadásainak megtérítése – az utólagos finanszírozási rendnek és a megállapodásokban foglaltaknak megfelelően – a kifizetésekhez igazodik. Az éves szinten mutatkozó minimális eltérések a hőközi kifizetések, ill. az év végi elszámolások miatti időbeli eltolódásokból adódnak. Részletezve:

A **hadigondozotti ellátások** kiadásai 4 278,5 millió forint összegben teljesültek, bevétele 4 277,6 millió forint volt, 0,9 millió forint „alul”-finanszírozást eredményezve.

A **vagyoni kárpótlási életjáradék** kiadása 2 689,4 millió forint, bevétele 2681,2 millió forint volt.

A vagyoni kárpótlási életjáradék kiadásai 4,6 %-kal, a hadigondozotti ellátások kiadásai pedig 5,3 %-kal elmaradnak azok 2006. évi összegétől. Az ellátottak száma mindkét ellátás esetében csökkent (7,9 illetve 9,3 %-kal), ezt azonban ellensúlyozta az ellátások emelésének hatása.

A Nemzeti Földalapkezelő Szervezet által finanszírozott **termőföld életjáradék** kiadása 9 014,0 millió forint, bevétele 9 812,3 millió forint, a túlf finanszírozás összege ennél az ellátásnál 798,3 millió forint volt. A túlf finanszírozás annak tulajdonítható, hogy az NFA 2007. év folyamán decemberben térítette meg a 2008. év január havi várható kiadás összegét is. Az ellátottak száma ebben az ellátási körben 17 813 főről 18 109 főre emelkedett.

A Hadigondozottak Közalapítványa, az ÁPV Zrt., valamint az NFA által finanszírozott ellátások tekintetében a többletek, illetve hiányok rendezésére a finanszírozási megállapodások alapján kerül sor.

A működési költségtérítések alakulása

A jövedelempótló és -kiegészítő szociális támogatások működési költségeinek megtérítésére az 1 420,0 millió forintos előirányzatot biztosított az Országgyűlés.

A költségvetési törvényben foglaltak alapján a szociális és munkaügyi miniszter – az ellátások évközi emelésének többletkiadásaira tekintettel – engedélyezte a folyósított ellátások utáni költségtérítés előirányzatának 63,9

millió forinttal történő túllépését. A költségtérítésre a fentieknek megfelelően 1 483,9 millió forint összegben került sor.

A pénzbeli kárpótlási és a Párizsi Békeszerződés alapján folyósított életjáradékok tekintetében a térítés az eredeti előirányzatnak megfelelően: 123,0 millió forint összegben teljesült, a központi költségvetés által finanszírozott ellátások együttes működési költségtérítése így 1 606,9 millió forint volt.

A hadigondozotti ellátások 2007. évben elszámolt működési költségeinek megtérítése 24,6 millió forint, a vagyoni kárpótlási életjáradéknak a finanszírozói megállapodás alapján elszámolt működési bevétele 77,1 millió forint, a termőföld életjáradék 2007. évben megtérített működési költsége 41,7 millió forint, az összes, nem a Nyugdíjbiztosítási Alapból finanszírozott ellátások működési költség térítése 2007. évben tehát 1 750,3 millió forint volt.

Budapest, 2008. június „ „.

dr. Barát Gábor
a Nyugdíjbiztosítási Alapot kezelő ONYF főigazgatója